

ISTARSKA ŽUPANIJA,
OPĆINA SVETI PETAR U ŠUMI

IV. Izmjene i dopune
PROSTORNOG PLANA UREĐENJA

Prijedlog plana za ponovnu javnu raspravu

OBRAZLOŽENJE

IV Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Sveti Petar u Šumi

A. OBRAZLOŽENJE

IV. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Sveti Petar u Šumi izrađene su u skladu s Odlukom o izradi IV. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Sveti Petar u Šumi (SNGP br 44/23 i 26/25), te Odlukom o kriterijima za izradu IV. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Sveti Petar u Šumi (SNGP br.42/24)

Ponovna javna rasprava održava se zbog prihvaćanja primjedbi Zavoda za prostorno uređenje Istarske županije i pojedinih građana, uloženi u postupku provedbe prve javne rasprave, koje su uzrokovale dodatne promjene predloženih granica građevinskih područja, čime su se stekli zakonski preduvjeti za ponavljanje javne rasprave.

Prijedlogom Plana za Ponovnu javnu raspravu izlažu se upravo dijelovi novih planskih rješenja koji su razlog za ponavljanje javne rasprave i na iste se mogu dati primjedbe u ovoj Ponovnoj javnoj raspravi. Ostale primjedbe se neće razmatrati u Izvješću o Ponovnoj javnoj raspravi.

Izmjene koje se izlažu ovim Prijedlogom Plana su vidljive na grafičkim prikazima br.4 Građevinska područja.

U ovaj Prijedlog Plana je ugrađena i većina drugih izmjena proizašlih iz pristiglih mišljenja javno pravnih tijela i građana u postupku Javne rasprave, a koja su u Izvješću o javnoj raspravi označene kao prihvaćena.

Dodatne korekcije će biti učinjene radi eventualnog poboljšanja tekstualnog dijela Plana u fazi izrade Konačnog prijedloga plana.

293

Na temelju odredbi Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 153/13., 65/17., 114/18., 39/19., 98/19. i 67/23.) i članka 15. Statuta Općine Sveti Petar u Šumi („Službene novine Grada Pazina“, broj 20/09., 28/09., 11/10., 23/17, 18/21. i 22/23.), Općinsko vijeće Općine Sveti Petar u Šumi na svojoj sjednici održanoj dana 19. rujna 2024. godine, donijelo je slijedeću

O D L U K U
o kriterijima za izradu IV. Izmjena i dopuna
Prostornog plana uređenja Općine Sveti Petar u Šumi

Članak 1.

Ovom Odlukom utvrđuju se temeljni kriteriji za izradu IV. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Sveti Petar u Šumi (u daljnjem tekstu: IV. ID PPUO), a na osnovu donesene Odluke o izradi IV. Izmjena i dopuna prostornog plana uređenja Općine Sveti Petar u Šumi („Službene novine Grada Pazina“, broj 44/23., dalje u tekstu: Odluka o izradi IV. ID PPUO).

Članak 2.

Razlozi za izradu IV. ID PPUO-a utvrđeni Odlukom o izradi IV. ID PPUO odlukom su slijedeći:

- Izmjena i dopuna planskih rješenja koja su se u dosadašnjoj provedbi pokazala nedovoljno učinkovita te ih je radi jednoznačnog tumačenja i jednostavnijeg i lakšeg provođenja potrebno izmijeniti i dopuniti;

- kako bi se zadovoljile stambene i druge potrebe stanovnika Općine Sveti Petar u Šumi, IV. ID PPUO-a preispitati će se mogućnosti proširenja (ILI PRERASPODJELE) GPN-a prema ZAHTJEVIMA građana, u skladu sa zakonskom regulativom;

- kako bi se omogućio daljnji gospodarski razvoj Općine Sveti Petar u Šumi, IV. ID PPUO-a preispitati će se mogućnosti proširenja postojećih ili planiranja novih IGPIN-a;

- po potrebi, revizija namjena ostalih površina izvan GP-a;

- usklađenje IV. ID PPUO-a s važećim zakonskim i podzakonskim propisima;

- usklađenje IV. ID PPUO-a s razvojnim ciljevima Općine Sveti Petar u Šumi;

- usklađenje IV. ID PPUO-a sa Prostornim planom Istarske županije („Službene novine Istarske županije“, broj 2/02., 1/05., 4/05., 14/05. - pročišćeni tekst, 10/08., 07/10., 16/11. – pročišćeni tekst, 13/12., 9/16. i 14/16. – pročišćeni tekst), u daljnjem tekstu: PPIŽ;

- izmjene i dopune u skladu sa zahtjevima, podacima, planskim smjernicama odnosno propisanim dokumentima koje dostave nadležna javnopravna tijela.

Izmjene iz prethodnog stavka biti će ugrađene u IV. ID PPUO-a samo ako su u skladu s važećim zakonskim propisima i odredbama PPIŽ-a te ako pojedinačno ili kumulativno nemaju značajan utjecaj na okoliš.

Članak 3.

Nakon provedenih pripremnih postupaka i prikupljanja zahtjeva javno pravnih tijela i prijedloga građana utvrđuju se kriteriji za izradu IV. ID PPUO-a kako slijedi u daljnjim člancima ove Odluke.

Članak 4.

Kako bi se zadovoljile stambene i druge potrebe stanovnika Općine Sveti Petar u Šumi (u daljnjem tekstu: Općina) ili u plan uključilo zemljište u vlasništvu Općine ili od direktnog interesa za Općinu (zamjena i sl.) te zemljište koje je namijenjeno javnoj namjeni, sportu i rekreaciji, gospodarskoj ili nekoj drugoj aktivnosti od interesa za lokalnu zajednicu, kroz izradu IV. ID PPUO-a

preispitati će se mogućnosti proširenja (ILI PRERASPODJELE) GPN-a prema ZAHTJEVIMA građana, Općine u skladu s zakonskom regulativom.

Članak 5.

Zbog nemogućnosti proširivanja GPN-a iz postojećeg Prostornog plana uređenja Općine Sveti Petar u Šumi (dalje u tekstu: PPUO) i omogućavanja djelomične preraspodjele GPN-a isključiti, brisati ili izmijeniti će se sljedeća područja ili odredbe kako slijedi u tekstu:

1. brisati iz PPUO-a područje UPU 3 na lokaciji Teža
2. brisati iz PPUO-a područje zone sporta i rekreacije namijenjeno za izgradnju Aquaparka na području Vošljak-Kučevari-Kristani
3. Zamjena parcela za GPN-a biti će jedan od kriterija za proširivanje kroz IV. ID PPUO-a
4. Brisati pojedina područja u GPN-u zbog infrastrukturnih nedostataka koji onemogućuju građenje (struja, vodovod, mala parcela, ne gradiva parcela, nepostojanje pristupnog puta)
5. Brisati iz GPN-a parcela s nedefiniranim vlasničkim odnosima
6. Brisati iz GPN-a parcele ili dijelove neuređenih građevinskih parcela zbog veličine čestica, nedostatka infrastrukture i pristupa
7. Izmjene Odredbi za provođenje koje će biti usklađene s trenutnim stanjem i potrebama stanovnika Općine
8. Ne mogu se širiti granice građevinskih područja naselja protivno osnovnim kriterijima iz PPIŽ-a o potrebnoj gustoći stanovanja i izgrađenosti postojećih građevinskih područja
9. Ne mogu se širiti postojeća ili formirati nova izdvojena građevinska područja izvan naselja (gospodarske namjene) protivno veličinama i kriterijima iz PPIŽ-a i Zakona o prostornom uređenju
10. Preispitivanje potrebe zadržavanja sadašnjih lokacija TRP-ova
11. Ne mogu se širiti građevinska područja na sljedećem zemljištu: šumsko zemljište; obradivo zemljište I i II boniteta; zemljište unutar I, II i III zone sanitarne zaštite izvorišta pitke vode; prirodna i kulturna dobra (vrijedna staništa, ornitološki rezervati, krajobrazne cjeline, jame, arheološka nalazišta, itd.)
12. Ne mogu se širiti građevinska područja na zemljištu obuhvaćenom zaštitnim koridorima postojećih i budućih prometnica i ostale magistralne infrastrukture

Članak 6.

Vezano za proširivanje granica građevinskih područja Općine, ne isključujući sve navedene uvjete iz članka 6. ove Odluke, prednost pri uključivanju zemljišta u korigirane granice građevinskog područja, prema navedenom redoslijedu, imaju zemljišta:

1. u vlasništvu Općine ili od direktnog interesa za Općinu
2. namijenjena javnoj namjeni, sportu i rekreaciji, gospodarskoj, poticajnoj stanogradnji ili nekoj drugoj aktivnosti od interesa za lokalnu zajednicu
3. na rubu postojećih građevinskih područja i u neposrednoj blizini osnovne infrastrukture, neće se proširivati rubove neuređenih dijelova građevinskih područja
4. kojima bi se zaokružila postojeća građevinska područja, pri čemu se treba procjenjivati postojeća izgrađenost građevinskih područja
5. udovoljavanje zahtjevima obitelji čiji članovi imaju prebivalište na području općine Sveti Petar u Šumi uz izjavu da će zemljište biti namijenjeno za izgradnju obiteljske stambene jedinice
6. zamjena parcela na način da se za brisanje iz GPN-a može realizirati adekvatna površina novo urbanizirane parcele
7. za uređenje okućnice oko izgrađene stambene jedinice
8. po zahtjevima građana ograničena iznimno do 1800 m² po pojedinom zahtjevu, a optimalno oko 1000 m², u površini izgradnje parcele za jednu stambenu jedinicu
9. koja udovoljavaju drugim uvjetima, ali čiji vlasnici nemaju u vlasništvu zemljište koje se nalazi u građevinskom područja naselja, i/ili nisu trgovali/prodavali zemljište koje je bilo uključeno u GPN u prethodnim izmjenama PPUO

10. geomorfološki podobna (izbjegavati strme terene, potencijalna klizišta, vrtače, itd.)

Članak 7.

Površina obuhvata IV. ID PPUO-a pokriva sva područja Općine Sveti Petar u Šumi u cijelosti.

Članak 8.

Prvenstveni cilj ovih kriterija za izradu IV. ID PPUO-a je osiguranje planskih uvjeta isključivo za daljnje održivo i plansko uređenje i izgradnju na području Općine u skladu s važećim zakonima, pravilnicima i održivim razvojem Općine Sveti Petar u Šumi.

Članak 9.

Ova Odluka stupa na snagu prvog dana od dana objave u Službenim novinama Grada Pazina i Općina Cerovlje, Gračišće, Karojba, Lupoglav i Sveti Petar u Šumi.

KLASA: 350-02/24-01/02

URBROJ: 2163-34-02/01-24-2

Sveti Petar u Šumi, 19. rujna 2024.

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE SVETI PETAR U ŠUMI

Predsjednik
Općinskog vijeća
Nadir Breščić, v. r.

U skladu s navedenim ciljevima i kriterijima u Planu je brisana lokacija planiranog akvaparka.

Ostala građevinska područja nisu bitno mijenjana.

Iskorištena je činjenica da su pojedini dijelovi cestovnih prometnica u Planu nepotrebno prikazivani kao sastavni dijelovi građevinskih područja naselja, te su isti dijelovi brisani, a na račun toga je stvorena kvota površina građevinskog područja naselja koja je iskorištena za zamjenske korekcije građevinskih područja naselja prema zahtjevima građana. Pri tome nije došlo do ukupne promjene površina građevinskih područja. Izuzetno je u postupku izrade Prijedloga za Ponovnu javnu raspravu došlo do eventualnih ukidanja dijelova građevinskog područja u vlasništvu građana, tamo gdje je procijenjeno da iz raznih razloga ne bi došlo do realizacije gradnje u nekom bližem razdoblju, zbog složenih vlasničkih odnosa ili pomanjkanja interesa vlasnika.

Iz iste kvote zemljišta je izdvojen i dio za potrebe Općine Sveti Petar u Šumi u svrhu realizacije svojih razvojnih programa za mlade stanovnike.

U grafičkom dijelu Plana listovi 4A i 4B prikazane su površine koje se brišu (ljubičasto) i koje se dodaju (zeleno).

U grafičkom dijelu Plana je izmijenjen prikaz odvodnje otpadnih voda na listu 2D - Vodnogospodarski sustavi i odlaganje otpada, tako da su u Plan ugrađeni podaci iz projekta Aglomeracije Pazin. Osvježeni su i podaci o zaštićenim kulturnim dobrima i prikaz elektro energetske mreže.

Odgovarajuće izmjene i dopune učinjene su u tekstualnom dijelu Plana., gdje su dijelovi koji se brišu označeni crvenom bojom, a dijelovi koji se dodaju plavom bojom.

U pročišćenom tekstu Odredbi za provedbu Prostornog plana uređenja Općine Sveti Petar u Šumi uvedeni su novi članci, uključujući članke 38a i 38b. Ovi članci definiraju uvjete parkiranja na građevnim česticama gospodarske namjene te uvjete za gradnju ugostiteljsko-turističkih zgrada. Određene su minimalne površine čestice, maksimalne visine zgrada (do 15 m), kao i ograničenja broja ležaja u hotelima. Također je propisano da se sve parkirališne potrebe moraju riješiti unutar građevne čestice. Istodobno, članak 45 je u cijelosti brisan.

U dijelu koji se odnosi na terminologiju proširen je popis definicija arhitektonskih i urbanističkih pojmova. Dodani su precizni opisi elemenata poput etaža, krovova, krovnih kućica, prozora, nadstrešnica, loggia, balkona i terasa. Posebno su razrađeni uvjeti za mjerenje visine krovnog vijenca, što omogućuje jasniju i dosljedniju primjenu propisa u praksi.

Detaljno su razrađeni uvjeti za gradnju različitih vrsta građevina: obiteljskih, višestambenih, mješovitih, gospodarskih, javnih i sportskih. Za svaku vrstu zgrade propisani su minimalni uvjeti za veličinu građevne čestice, kao i dozvoljeni koeficijenti izgrađenosti (Kig) i iskoristivosti (Kis). Time se osigurava usklađenost buduće gradnje sa standardima suvremenog stanovanja, poslovanja i zaštite prostora.

Uvedena su nova ograničenja maksimalne visine zgrada, koja se sada uvjetuju visinom krovnog vijenca. Tako obiteljske zgrade mogu imati vijence visine do 7 m, višestambene do 9 m, a javne zgrade i športski objekti do 15 m. Visine su dodatno ograničene brojem etaža i vrstom krova, a posebna pravila vrijede za zvonike vjerskih građevina (do 40 m).

Za gospodarske građevine s izvorima onečišćenja uvedeni su jasni uvjeti smještaja i ograničenja. Ove građevine moraju biti udaljene najmanje 10 m od granice čestice, mogu imati krovni vijenac do 4 m visine i mogu sadržavati najviše 10 uvjetnih grla. Uvedena je i tablica za preračunavanje različitih vrsta stoke i peradi u uvjetna grla, što omogućuje točnu procjenu opterećenja prostora.

Definirani su precizni odnosi između regulacijske i građevne crte. Udaljenost građevne crte od regulacijske crte mora biti najmanje 5 m, ali se u određenim slučajevima (npr. kod rekonstrukcija ili interpolacija) dopuštaju manja odstupanja ili preklapanja. Time se omogućuje fleksibilnija primjena plana u gusto izgrađenim ili tradicijskim dijelovima naselja.

Naglašena je potreba za očuvanjem krajobraza i korištenjem autohtonog bilja u uređenju prostora. Uvedene su preporuke za sadnju listopadnog i crnogoričnog drveća, stvaranje drvoreda, živica i šumaraka te izbjegavanje upotrebe egzotičnih ili gradskih biljaka koje nisu u skladu s istarskim krajobrazom.

Propisana su pravila za priključivanje građevinskih čestica na prometnu infrastrukturu i komunalne mreže. Pristup mora biti širine najmanje 4 m (iznimno 3 m), a zgrade se moraju priključiti na postojeću infrastrukturu kad je to tehnički moguće. Također su definirana prijelazna rješenja (cisterna, sabirna jama, solarni paneli) do trenutka kad priključak bude omogućen.

Detaljno su regulirana pravila za odlaganje otpada. Svaka građevna čestica mora imati prostor za kratkotrajno odlaganje otpada, koji mora biti zaklonjen od pogleda i lako dostupan s prometne površine. Spremnici se ne smiju postavljati na javne zelene površine ili parkirališta, već na posebno uređena mjesta s čvrstom podlogom.

Uvedena je obveza pristupačnosti za osobe s invaliditetom kod građevina poslovne namjene. To znači da se svi novi objekti moraju projektirati i graditi tako da osiguraju nesmetan pristup osobama sa smanjenom pokretljivošću, čime se potiče inkluzivnost i jednakost u korištenju prostora.

A. OBRAZLOŽENJE PLANA

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

3.1.1. RAZVOJ I URBANIZACIJA

U odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije, razvoj i urbanizacija područja Općine temelji se, na postavkama županijskog prostornog plana, i to na:

- a) Budućoj boljoj prometnoj povezanosti sa mjestima unutar i izvan općine;
- b) Gospodarskim planovima Županije i susjednih Općina i Gradova;
- c) Nastavku demografskoga rasta i
- d) Raznim vidovima zaštite prostora i okoliša.

Za očekivati je da će se nastaviti proces sekundarne urbanizacije. Procesi primarne urbanizacije će se ograničiti u okviru građevnih područja koja su zadržana svojom veličinom u odnosu na II. Izmjene i dopune PPUO Sveti Petar u Šumi. Za očekivati je da će Općina barem zadržati svoj položaj u hijerarhiji Općina/Gradova Županije. S obzirom na veličinu Općine, općinsko sudjelovanje u općem gospodarskom kretanju Županije će biti i dalje manje primjetno zbog manjka većih gospodarskih sadržaja unutar Općine. Međutim, ne smije se zaboraviti i njeno sudjelovanje u poljodjelskom, te izletničko-turističkom gospodarstvu.

Ovim Planom nastoji se ujednačiti razvoj prostora i pojačati proces urbanizacije naselja. Pod urbanizacijom smatramo pozitivne elemente procesa primarne i sekundarne urbanizacije, a uz svu pažnju zaštite prirodnog i kulturnog naslijeđa. Često spontani procesi širenja i građenja ovim Planom su se nastojali usmjeriti prema planskom širenju i planskom zauzimanju prostora, tražeći optimum između potreba za prostorom stambene izgradnje i mogućnosti prostora da zadovolji želje. Planom se nastoje elementi suprotnih razvojnih procesa i neujednačenost razvoja prostornih cjelina, preokrenuti u smjeru osiguravanja mogućnosti za usklađeniji prostorni razvitak. U tome smislu prostorne pretpostavke razvoja, koje se donose ovim Planom, odnose se na:

- a) Određivanje zemljišta za gospodarske predjele (zone);
- b) Planiranje razvoja izletničkog, seoskoga turizma;
- c) Planiranje izgradnje lokalnih i županijskih cesta zbog rješavanja prometnih problema i zbog boljeg povezivanja prostora Općine sa susjednim prostorima;
- d) Predviđanje bolje opremljenosti naselja u skladu sa Strategijom i Programom razvoja Republike Hrvatske i prijedlogom županijskog prostornog plana;
- e) Predviđanje izrade Detaljnoga plana uređenja (DPU) za središte mjesta Sveti Petar u Šumi, ujedno i sjedište Općine i DPU za prostore određene ovim Planom ili Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine;
- f) Uspostavu složenog sustava zaštite prostora, njegove prirodne i kulturne baštine, osobito krajolika i s time u svezi restriktivan odnos prema širenju građevnih područja;
- g) Planiranje poboljšanja infrastrukturne opremljenosti naselja u prostoru Općine.

3.1.2. SUSTAV NASELJA I RAZMJJEŠTAJ FUNKCIJA PO NASELJIMA

U Općini, koja ima 1065 stanovnika i jedno naselje, položaj središnjeg i jedinog naselja slijedi geoprometna i reljefna obilježja prostora Općine. Možemo uočiti da je glavina izgradnje naselja smještena na križanju triju županijskih prometnica (Ž5074, Ž5075 i Ž5076) ili vezana neposredno na te prometnice. Za naselje i samu Općinu, od velike je važnosti i činjenica da prostorom Općine prolazi željeznička pruga (Pula – Lupoglav) i da postoji željeznički kolodvor. Teško je govoriti ili komentirati sustav naselja, kada Općina ima samo jedno naselje sa više manjih zaselaka.

3.1.2.1. Sustav funkcija

Kako je najveći dio naselja i stanovništva koncentriran uz križanje županijskih cesta (prema Pazinu, Žminju, Tinjanu i Kringi) tu je smješten i najveći broj funkcija (postojećih i planiranih). Budući da je to ujedno i općinsko središte, glavina funkcija će biti smještena (ili već jest) u samom središtu naselja. Predviđene su ili se već nalaze sljedeće funkcije:

- a. PROSVJETNE funkcije smještene su u neposrednoj blizini križanja. Tu se nalazi područna škola s cjelovitim programom opreme i sadržaja sa propisanim športskim terenima, koja služe ne samo nastavi već i športskim, kulturnim i sličnim priredbama naselja.
- b. ZDRAVSTVENE funkcije predviđaju se u središnjem naselju. Treba planirati (poticati) otvaranje ambulante opće medicine kao i stomatološke ambulante te po potrebi i veterinarske ambulante.
- c. SOCIJALNE FUNKCIJE zastupljene su kroz dječji vrtić i jaslice.
- d. KULTURNE FUNKCIJE nisu posebno planirane niti predviđeni prostori unutar pojedinih građevnih područja. Njihova možebitna izgradnja moguća je unutar postojećih i planiranih građevnih područja u središnjem naselju. Kako je ovaj Plan općenito usmjeren ka zaštiti postojeće graditeljske i kulturne baštine, to se posebno naglašava postojanje uređene biblioteke-čitaonice u neposrednoj blizini općinske zgrade, koji ujedno služi i kao izložbeni prostor za postav vrijednih dokumenata pisane i ostale kulturne baštine. Treba težiti da se postojeće napuštene ili zapuštene vrijedne zgrade obnove i urede kao izložbeni prostori ili prostori za održavanje kulturnih priredbi i događanja (recitali, manji komorni koncerti i sl.).
- e. UPRAVNE FUNKCIJE smještene su u središtu naselja, gdje su smještene općinske funkcije lokalne samouprave i one se planiraju zadržati na razini funkcija općinskoga središta.
- f. FUNKCIJE VEZE smještene su u naselju Sveti Petar u Šumi u vidu poštanskog ureda. Planiraju se zadržati na današnjoj

- razini usluga.
- g. TRGOVAČKE I USLUŽNE funkcije smještene su većinom u središnjem dijelu Općine. Planom se dozvoljava otvaranje pojedinih trgovačko-uslužno-ugostiteljskih sadržaja unutar građevinskih područja predviđenih za stambenu i mješovitu namjenu. Točnu vrstu djelatnosti odredit će budući investitor u dogovoru sa općinskim službama.
- h. ŠPORTSKE FUNKCIJE u Općini smještene su u južnom dijelu Općine, gdje se nalazi uređeni športski teren sa manjim pratećim klupskim prostorijama.

3.1.2.2. Sustav naselja

Uvažavajući zemljopisne datosti, Planom je preuzet stvarni postojeći sustav hijerarhije naselja, koji je samo detaljnije teorijski definiran i kategoriziran uz PREPORUKU nadopune funkcijama središnjega značaja unutar danas središnjeg naselja Općine te ujedno i jedinog, a u skladu s procjenama potreba s terena i u skladu s ciljevima razvoja Općinskoga prostora.

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA, OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Općina nema raznoliku i složenu namjenu prostora. Sve površine prikazane su na grafičkom listu br. 1: *Korištenje i namjena prostora* u mj. 1:25.000. Temeljna podjela prostora Općine je:

Prostor namijenjen za GRAĐEVNA PODRUČJA,

- građevna područja naselja;
- građevna područja za gospodarsku izgradnju - proizvodnu;
- građevna područja za gospodarsku izgradnju – ugostiteljsko – turističku;
- građevna područja za sportske namjene;
- groblja

Prostor IZVAN GRAĐEVNIH PODRUČJA,

- šumske površine, (privatne i gospodarske šume);
- poljodjelske površine.

Prostor PROMETNIH I INFRASTRUKTURNIH POJASEVA.

- prometni pojasevi cesta i željezničke pruge;
- pojasevi i parcele infrastrukturnih sustava.

3.2.1. POVRŠINE NAMIJENJENE ZA GRAĐEVNA PODRUČJA

3.2.1.1. Građevna područja naselja

U sklopu ovih prostora predviđaju se građevna područja naselja za PRETEŽITO STAMBENU I MJEŠOVITU IZGRADNJU sa svim pratećim sadržajima, prihvatljivim u građevnim područjima naselja. To su uglavnom postojeće izgrađene površine naselja uz manja proširenja na nove površine. Iako su zauzete neke nove površine, koje nisu bile u građevnom području dosadašnjega Prostornoga plana, predviđene površine građevnih područja su ostale u granicama važećeg Plana (II: IDPPUO).

3.2.1.2. Građevna područja za gospodarsku izgradnju - proizvodnu

U sklopu građevnih područja za gospodarsku djelatnost predviđa se izgradnja različitih pogona potrebnih komunalnom servisiranju Općine i građevina za proizvodne, servisne i prerađivačke gospodarske djelatnosti, koje zbog svoje namjene i veličine ne mogu biti smještene uz obiteljske zgrade i na obiteljskim građevnim česticama. Prije izgradnje potrebno ih je opremiti potrebnom komunalnom infrastrukturom. Na području općine postoje tri gospodarska područja, od kojih je ono u sjevero-zapadnom dijelu predviđeno i za širenje te jedno novoplanirano građevno područje u južnom dijelu Općine.

- Postojeće gospodarsko područje "Purisa" u zapadnom dijelu Općine sa planiranim proširenjem,
- Postojeće gospodarsko područje u južnom dijelu Općine, uz Ž5075,
- Postojeće gospodarsko područje u južnom dijelu Općine, uz Ž5076,
- Planirano gospodarsko područje u južnom dijelu Općine.

Veći dio gospodarskog područja "Purisa" (u sjeverozapadnom dijelu Općine) planiran je za izgradnju sunčane elektrane.

3.2.1.3. Građevna područja za gospodarsku izgradnju - ugostiteljsko - turističku

U neposrednoj blizini zaselka Kristani, vezano uz sportsko – rekreacijsko područje predviđen je predio za ugostiteljsko - turističku izgradnju. Osim navedenog područja uz predviđena su dva turističko razvojna područja (TRP): Dolčani i Juršići te šest turističkih područja (TP) i to u: Juršići, Banovci, Jopi (2x), Kranjci, Slavčići.

3.2.1.3. Građevna područja za sportsko - rekreacijsku namjenu

Osim već postojećeg sportsko – rekreacijskog područja planirana je i dodatna površina za uređenje novih sadržaja za sportske namjene koje se nalaze pored postojećih sportskih terena, a na drugoj strani ŽC5076. Zapadno od ova dva SRC područja planirano je veće sportsko-rekreacijsko područje (prema PPIŽ) za uređenje Aqua-parka. Unutar građevnog područja naselja mogu se planirati su prostori za uređenje dječjih igrališta.

3.2.2. POVRŠINE IZVAN GRAĐEVNIH PODRUČJA

3.2.2.1. Šumske površine (gospodarske šume i šume posebne namjene)

Šumske površine i površine šumskoga zemljišta su visoke šume, te površine branjevina i šibljaka. Takve površine obuhvaćaju znatni dio površine Općine. Velike su površine u privatnom vlasništvu. Slabo su korištene. Ostaju i nadalje u svojoj namjeni. Važan su sastavni dio krajolika. Izraz su lokalnog vizualnog identiteta i sudjeluju u oblikovanju njegove "slike". Važno ih je čuvati u predjelima gdje su osobito uočljive, stoga i vizualno vrijedne. Kao posebno vrijednu i cjelovitu šumsku površinu vrijedno je izdvojiti prostor uz sam zapadni rub Općine, uz bujični potok Čipri.

3.2.2.2. Poljodjelske površine

Ove površine dvojako su razvrstane i to kao poljodjelske površine u širim predjelima naselja (pretežito središnji i južni dio Općine) koje se koriste za intenzivno poljodjelstvo i poljodjelske i šumske površine preostalog dijela Općine (pretežito nenastanjeni prostori s ponekom gospodarskom i stambenom zgradom) koje tvore svojstven mozaik šumskih i poljodjelskih površina.

3.2.3. PROMETNE I KOMUNALNE POVRŠINE I INFRASTRUKTURNI POJASEVI

Ove površine zauzimaju razmjerno malenu površinu Općine, a odnose se na:

- Površine cestovnih pojaseva (koridora),
- Površine groblja u naseljima,
- Površine pojaseva elektroenergetskih prijenosnih sustava dalekovoda.

3.2.4. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

Statističko naselje	Građevinsko područje	Građevinsko područje (ha)	Izgrađeni dio građ. područja (ha)	Izgrađenost građ. područja (%)	Građ. područje naselja - ovim liD DODAJE SE (m2)	Građ. područje naselja - ovim liD UKIDA SE (m2)
Sveti Petar u Šumi	Turčinovići-Banovci-Jukini-Racovac-Parisi-Dragovanci	29,63	21,62	86,00		
	Dolcani	0,94	0,94	100		
	Videti-Dajčići	9,51	9,1	95,69		
	Glavica	2,41	1,65	68,46		
	Gljušići-Dolinci-Grgani-Slavčići	36,84	30,75	83,47		
	Grčeti	2,32	2,22	95,69		
	Kočevari	3,46	2,38	68,78		
	Kranjci-Jopi	19,71	14,05	71,28		
	Kristani	2,48	2,48	100		
	Pamići	4,07	2,42	59,46		
	Pickini-Tomažini	6,61	4,1	62,02		
	Sv. Petar u Šumi	12,06	8,22	68,16		
UKUPNO:		130,04	99,93	76,84%	51149	51454

	NAČIN KORIŠTENJA I/ILI NAMJENE	Površina (ha)	Postotak (%)
1	GRAĐEVNA PODRUČJA	199,00	13,97
2	VRIJEDNO OBRADIVO TLO	53,70	3,77
3	OSTALA OBRADIVA TLA	505,66	35,48
4	ŠUME GOSPODARSKE NAMJENE	214,58	15,06
5	ŠUMA POSEBNE NAMJENE	194,85	13,67
6	OSTALO POLJOPRIVREDNO TLO, ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE	238,89	16,76
7	POJASEVI RAZVRSTANIH I NERAZVRSTANIH PROMETNIČA IZVAN GPN I POVRŠINA OSTALOG POLJOPRIVREDNOG TLA, ŠUMA I ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA	18,42	1,29
SVEUKUPNO		1425,10	100,00

Gospodarski razvoj Općine temeljit će se na jačanju poljodjelstva i peradarstva, maloindustrijsko-servisnim uslugama te seoskom, izletničko-rekreacijskom i kulturnom turizmu. Jačina rasta i razvoja gospodarstva sigurno će biti u odnosu s razvojem potrebne infrastrukture i s demografskim mogućnostima, ali i obrnuto. Postojeće peradarske farme koje su unutar samog naselja Planom su predviđene za preustroj u područja mješovite namjene. To znači da se ne dozvoljava rekonstrukcija postojećih i dogradnja novih građevina za potrebe farmi. Nove farme se mogu graditi izvan naselja, te u planiranim gospodarskim zonama.

POLJODJELSTVO- Klimatske prilike i svojstvena kakvoća tla utječu na mogućnosti razvoja poljodjelstva, posebice vinogradarskih i povrtlarskih kultura.

SEOSKI I IZLETNIČKO-REKREACIJSKI TURIZAM - U skladu s već opisanim mogućnostima i ograničenjima prostornoga razvoja Općine, prirodne mogućnosti Općine su razmjerno oskudne sa sirovinim resursima. Međutim, prirodna i krajobrazna obilježja osiguravaju povoljne mogućnosti za seljački, seoski i izletničko-rekreacijski turizam. Dobra povezanost i blizina gradova Pazina i Poreča, ali i drugih nešto udaljenijih središta, bitno će utjecati na razvoj Općine.

DRUŠTVENE DJELATNOSTI - Planom nisu predviđene točno određene čestice za gradnju ovih namjena. One se mogu graditi u svim dijelovima građevnih područja naselja, ali u skladu s odredbama ovog Plana.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Uređivanje prostora unutar obuhvata ovoga Plana kao što su izgradnja građevina, uređivanje zemljišta te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze. Načelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao sustav složen od:

- područja POSEBNIH UVJETA KORIŠTENJA dijelova Općine,
- područja POSEBNIH MJERA UREĐIVANJA dijelova Općine,
- PODRUČJA OSOBITE ZAŠTITE dijelova Općine.

PODRUČJA POSEBNIH UVJETA KORIŠTENJA DIJELOVA OPĆINE, obuhvaćaju područja predviđena za donošenja prostornih planova niže razine (UPU). Odlukama Općinskog vijeća odredit će se vremenski plan izrade navedenih podrobnijih planova uređenja. Ovim Planom planira se izrada i donošenje urbanističkog plana uređenja dijela naselja Sveti Petar u Šumi - područje "Stare farme", "Nove farme", dijela naselja "Teža" te poslovno-proizvodnog područja "Škripelji II" te sportsko-rekreacijskog područja Aqua-parka (Kristani),

PODRUČJA POSEBNIH MJERA UREĐIVANJA DIJELOVA OPĆINE odnose se na mjere uređivanja pojaseva cestovnih prometnica i dalekovoda, te zaštite izvorišta. Sve se provodi u sklopu važećih zakonskih propisa i standarda.

PODRUČJA OSOBITE ZAŠTITE DIJELOVA OPĆINE odnose se na uvjete zaštite prirodnoga i kulturnoga naslijeđa. uvjeti zaštite područja prirodnoga naslijeđa te obuhvaćaju sve vrijedne šumske, poljodjelske prostore. Obuhvaća zaštitu krajobraza: prirodnoga, kultiviranog, odnosno područja izrazitih prirodnih i ruralnih pejzažnih vrijednosti te obuhvaća i već zaštićene spomenike i predjele prirode, naselja i dijelove naselja kulturno-povijesnih spomeničkih i ambijentalnih vrijednosti te pojedinih arheoloških lokaliteta i nalazišta, sakralnih, civilnih i sličnih građevina.

Zaštita kulturnoga naslijeđa obuhvaća

- REŽIM ZAŠTITE PROSTORNOGA SKLOPA - kao SLOŽENOG oblika zaštite. Sklop predstavlja jedinstvenu oblikovnu cjelinu građevine ili građevina naselja te izvornog ili izmijenjenog neposrednog okolnog prirodnog prostora (dodirnoga prostora) u kojemu je neka građevina (ili građevine naselja) tijekom vremena nastala. Smatra se jako važnim zaštititi i građevinu (građevine) i prostor u kojemu je ona nastala.
- REŽIM ZAŠTITE KULTURNOG KRAJOLIKA - područja tradicijskih ruralnih i urbanih struktura, te krajobraznih vrijednosti posebno u pogledu iz određenih smjerova.

Prostori posebnih uvjeta korištenja, uređivanja i zaštite prostorno su određeni na kartografskom prilogu br. 3.A: *Uvjeti korištenja i zaštite prostora* u mjerilu 1:25.000 i na grafičkom listu br. 4: "Građevna područja" na katastarskim kartama u mjerilu 1:5.000.

Ovim Planom prikazano je vrednovanje s prijedlogom razine zaštite, uređivanja i korištenja inventariziranih vrijednosti kulturno-povijesne i graditeljske baštine. Naselja i građevine inventarizirane ovim Planom prikazane su na grafičkom listu br. 3.A. *Uvjeti korištenja i zaštite prostora* i u pratećoj tablici u poglavlju 3.4.3. Važan dio stroge zaštite kulturno-povijesnih građevina i sklopova tradicijskih ruralnih cjelina predstavlja zaštita neposrednog dodirnog (kontaktnog) prostora oko kulturno-povijesnih struktura i građevina, koji s njima tvori vrijedne krajobrazne sklopove izrazitih lokalnih ambijentalnih obilježja. Granice i površine određene su na katastarskim kartama u mjerilu 1:5.000 na kartografskom prilogu br. 4: *Građevna područja*.

3.4.1. ZAŠTITA PRIRODNIH RESURSA

3.4.1.1. Šume

Šume i šumska zemljišta su prirodno naslijeđe i prirodno bogatstvo te kao dobro od opće vrijednosti uživaju posebnu zaštitu. Zato ih valja čuvati, unaprjeđivati i povećavati. Značaj šuma nije samo u izravnoj koristi (tehničko i ogrjevno drvo, sporedni šumski proizvodi i dr.), već i u posrednim koristima u smislu općekorisnih funkcija šume kao što su: stvaranje čistoga i pročišćavanje onečišćenoga zraka; usklađivanje režima i stanja voda; zaštita od erozija, bujica i poplava; zaštita naselja od pretjerane buke; djelotvornost u liječenju i oporavku; pogodnost za rekreaciju; usklađivanje plodnosti zemljišta; zaštita u obrani i dr. Ekološka vrijednost šume danas višestruko premašuje njezinu sirovinску vrijednost. Nekad su šume zauzimale 80-90% tla, a danas pokrivaju 30-40%. Šume se stalno uništavaju na različite načine, ponajprije vremenskim nepogodama, kiselim kišama, nesvršishodnim krčenjem i sječom. Cilj bi trebao biti sačuvati barem sadašnju površinu šuma, po mogućnosti pošumljavanjem povećati površinu te degradirane oblike šuma pravilnim gospodarenjem prevesti u stanje veće kakvoće. Osim o gospodarskom uređenju šuma, valja skrbiti i o estetskom i rekreacijskom uređenju. Ne treba zaboraviti ni na inženjersku i zaštitnu ulogu šuma, primjerice: vizualna i druga zaštita naselja (od buke, od neugodnoga mirisa, od snijega i vjetra itd.), zaštita erozivnih i devastiranih površina .

Gospodarenje šumama mora se obavljati na temelju važećih zakona i drugih dokumenata, među kojima ponajprije valja istaknuti Zakon o šumama te Šumsko-gospodarska osnova za RH, sastavljenu u skladu s Helšinskom konferencijom o zaštiti i uporabi europskih šuma (1993.). U Šumsko-gospodarskoj osnovi načelo o trajnosti gospodarenja šumama je utvrđeno kao upravljanje i uporaba šuma i šumskoga zemljišta na način i u takvoj mjeri da se održava u šumi biološka raznolikost, sposobnost obnavljanja i vitalnost kako bi šume ispunile bitne gospodarske, ekološke i socijalne svrhe. Osnova gospodarenja predviđa da se godišnji etat, a to znači ukupna godišnja sječa, temelji na načelu trajnosti i obnovljivosti šumskoga resursa. Treba jačati ekološke činitelje održivoga gospodarenja šumama i pridržavati se sljedećih naputaka:

- Svaku uništenu šumsku površinu obnoviti pošumljavanjem. Izbjegavati gole sječe šuma na velikim površinama. Ne pretjerano pošumljavati postojeće livade i oranice jer u kompoziciji sa šumama čine prepoznatljivu sliku krajolika.
- Nprekidno pratiti stanje šuma te ih kartirati.
- Šumama gospodariti na principu održavanja trajnosti, prirodnosti i neprekidnog povećanja vrijednosti šuma.
- Preradu drva razvijati kao čistu industriju.
- Prilikom prenamjene šume za potrebe neke druge namjene, naručitelj snosi podizanja nove šume koja se mora osnivati na zemljištu na kojem nije bilo šume.
- S osobitom skrbi i stručnom opravdanošću treba pristupiti možebitnoj promjeni svojta drveća, poglavito zamjeni listopadnih šuma s kulturama četinjača. Takva zamjena mora biti iznimna i opravdana.
- Poticati razvoj urbanoga šumarstva s ciljem uređenja gradskih gajeva i šuma u svrhu rekreacije, šetnje i odmora.

Treba izraditi *Studiju o stanju šumskog fonda* na području Općine s ciljem da se ustanove i kartiraju stvarne šumske površine, da se napravi vrednovanje postojećih šuma, da se odrede smjernice za unaprjeđenje šumskih površina u budućnosti, te da se odrede zemljišta povoljna i nužna za pošumljavanje. Izgradnja na šumskim zemljištima nije moguća, osim gradnje građevina tehničke infrastrukture i to u skladu s važećim zakonima i propisima, s ostalom važećom prostorno-planskom dokumentacijom i s odredbama ovoga Plana. Prilikom obilaska terena za potrebe izrade ovoga Plana primijećeno je nepodudaranje stvarnoga stanja i obilježenih šuma na kartama. Nerijetko se može zamijetiti povećanje šuma što je često posljedak zapuštenosti poljodjelskih površina (oranica i livada). Češće su to šikare i početni stupnjevi razvoja šume nego li stvarne šume.

3.4.1.2. Poljodjelsko zemljište

Poljodjelsko zemljište je dobro od općega (državnoga) značenja pa je stoga osobito zaštićeno. Poljodjelskim zemljištem smatra se: obradivo zemljište (oranice, vrtovi, voćnjaci, vinogradi, livade, pašnjaci); neizgrađeno građevno zemljište; trstici i močvare koji nisu posebno vrijedni biotopi i 4. drugo zemljište koje se koristi ili ne koristi, a može se privesti poljodjelskoj proizvodnji.

Prema Strategiji prostornog uređenja RH temeljni je cilj poticanje razvoja suvremenog, djelotvornog i konkurentnog poljodjelstva, te učinkovitije proizvodnje poljodjelskih proizvoda, na način koji štiti prirodne mogućnosti zemlje. Osobito valja koristiti prednosti nezagađenoga tla i mogućnosti proizvodnje ekološki čistih poljodjelskih proizvoda. Poljodjelsko zemljište treba štiti od onečišćenja bilo koje vrste, poglavito radi proizvodnje zdrave hrane i mogućega turističkoga razvitka. Korištenje, zaštita i raspolaganje poljodjelskim zemljištem određeno je *Zakonom o poljoprivrednom zemljištu*. Trebalo bi djelotvornim poticajima i promidžbom potaknuti veću skrb za poljodjelstvo, osobito u svrhu razvitka turizma i boljega gospodarskoga napretka kraja. Treba nastaviti na proizvodnji *zdrave hrane* za što postoje svi preduvjeti, uzgoj tradicijskih sorta voća, vinogradarstvo s uzgojem vrsnih sorta grožđa i sl.

Poželjno bi bilo što prije izraditi *Studiju o poljodjelskom zemljištu* na prostoru Općine s namjerom da se stručno i znanstveno

utemeljeno potanko utvrde vrijednosti, obilježja i mogućnosti pojedinih tala te da se ustanove pojedini predjeli koji omogućuju vrstan razvitak poljodjelstva. Vrijedno bi bilo utvrditi i zemljišta povoljna za određene vrste poljodjelskih djelatnosti i kultura (vinogradarstvo, voćarstvo, povrćarstvo i dr.). Tijekom izrade ovoga Plana korišteni su podatci o tlima iz prostornog plana Istarske županije. Potrebno je uvesti novi princip u utvrđivanju kakvoće (boniteta) tla uz uvažavanje svih čimbenika vezanih uz plodnost i zaštitu tla i pri tom postojeću pedološku podlogu novelirati.

Zaštitu i očuvanje poljodjelskoga zemljišta treba provoditi dosljedno u sklopu svih sustava, uvažavajući sljedeće naputke:

- Zbog rastuće potražnje za tlom moraju se pronaći učinkovitiji načini korištenja i zaštite tla;
- S gledišta zaštite tala cilj je omogućiti korištenje tala na "održiv" način;
- Poljodjelsko zemljište treba koristiti razborito smanjujući korištenje vrsnoga zemljišta za nepoljodjelske svrhe;
- Pojačati mjere u području šumarstva, vodnoga gospodarstva, energetike i dr., koje posredno utječu na oštećenje zemljišta;
- Usmjeravati i poticati proizvodnju *zdrave hrane*;
- Sprječavati povećanje izloženosti eroziji i sanirati (stvarna i moguća) klizišta na poljodjelskom zemljištu;
- Zaustaviti zapuštanje malih seoskih gospodarstava i poticati povećanje zemljišnoga posjeda;
- Bolje iskorištavati postojeće te privoditi svrsi do sada neobrađena i zapuštena poljodjelska zemljišta.

3.4.1.3. Mineralne sirovine

Na području Općine Sveti Petar u Šumi postoje samo napuštene boksitne jame koje se više ne iskorištavaju u osnovnoj namjeni. Za taa područja treba treba provesti postupak sanacije uz sadnju izvornog bilja.

3.4.2. ZAŠTITA PRIRODNIH I KRAJOBRAZNIH VRIJEDNOSTI

U *Strategiji* je, i kao strateški cilj predviđena izrada tipološke kategorizacije krajolika u odnosu na zastupljenost izvornih prirodnih kultiviranih elemenata te na brojnost i različitost pojedinih vrsta flore i faune i dr. U prostorno –planskom kontekstu pojam krajolik ili krajobraz označava cjelovitu prostornu, biofizičku i antropogenu strukturu u rasponu od potpuno prirodne djelomično antropogene ili gotovo potpuno antropogene. Danas na području Općine prevladavaju kultivirane, dijelom zapuštene poljoprivredne površine u odnosu na izvornu prirodu šume, livade i krške pojave. Krajobraz ovog područja je prilično jednoličan. Krajobrazna različitost je jače izražena u dolini isušenog korita - bujica Čipri iznad kojeg se izdižu šumovite strme padine. U urbanoj strukturi ističe se parkovno uređen trg ispred župne crkve Sv. Petra u Šumi sa skupinama stoljetnih stabala i kamenim bunarom.

Uvažavajući načela utvrđenih u rečenoj *Strategiji* na zadanom prostoru Općine u cilju zaštite krajobraza nužno je provoditi slijedeće mjere:

- spriječiti neprimjerenu izgradnju stambenih i vikend objekata na eksponiranim lokacijama (iznad doline Drage), na visoko proizvodnim tlima, te u neposrednoj blizini starih naselja.
- obnoviti napuštene poljodjelske i livadne površine koje danas prerastaju u šume
- uzgojnim zahvatima postojeće šumske površine panjača prevesti u viši uzgojni oblik
- očuvati tipične livadne površine na krškom terenu
- evidentirati lokve i zaštititi prostor oko lokvi koje su fenomen istarskog krša.

Područje Općine zahvaćeno je snažnim procesom sekundarne urbanizacije, koja je ostavila vidni trag na transformaciji prirodnog prostora, poglavito u dijelu duž važnijih prometnica. Vrijedne površine prirodnoga naslijeđa nalaze se gotovo u potpunosti izvan neposrednoga domašaja primarne i sekundarne urbanizacije. Vrednovanje prirodnoga naslijeđa provodi se na temelju nekoliko zakona: *Zakon o zaštiti prirode*, *Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*, *Zakon o šumama*, *Zakon o zaštiti tla* i dr. Svi oni određuju i uvjetuju prostorne planske mjere namjene i korištenja prostora. Na temelju *Zakona o zaštiti prirode* zaštićuju se pojedini dijelovi prirode koji su sačuvali izvorne osobitosti, ili su kao dio prirode rijetki, ili pridonose krajobraznoj i biološkoj raznolikosti kraja. Na temelju toga *Zakona* i prethodno provedenoga vrednovanja zaštićuju se dijelovi prirode u pojedine zakonske kategorije: 1) zaštićeno prirodno naslijeđe (naslijeđe koje je već ranije zaštićeno) i 2) zaštita prirodnog i krajobraznog naslijeđa ovim Planom.

3.4.2.1. Zaštićeno prirodno naslijeđe (na temelju *Zakona o zaštiti prirode*)

Danas se krajobraz ili krajolik sve više vrednuje ne samo s estetskog gledišta nego i s prirodno-ekološkog, u nastojanju očuvanja biološke različitosti i prirodnih vrijednosti. To znači da pojedini krajobraz i ne mora biti estetski zanimljiv, ali može biti jedinstven po zastupljenosti rijetke ili ugrožene flore i faune.

Danas isušena bujica Čipri je nekadašnji vodotok koji je proticao središnjim dijelom Istre, od Čičarije sve do zapadne obale mora i Limskog zaljeva (Limška Draga je donji dio tog vodotoka). Potez središnjeg nekadašnjeg vodotoka dijelom je i zapadna granica Općine. Vodotok se očuvao samo u gornjem dijelu ispod Tinjana i to u obliku potoka. Isušivanje vodotoka uslijedilo je poniranjem i skretanjem potoka Fojbe kod Pazina i korito Drage je ostalo kao zanimljiv fenomen krških procesa u Istri. Dno korita bujice Čipri široko je 100-300 metara i koristi se za poljoprivredu. Debljina humusnog sloja iznosi i do jednog metra. Strme padine su manje-više kamenite i gotovo potpuno obrasle šumom bjelograba (*Carpinetum orientalis croaticum* H-ić)

Na području Općine nema značajnijih parkovno oblikovanih prostora. Jedini parkovni oblikovani prostori su oko sakralnih objekata, trgova i groblja. Kulturno povijesna znamenitost ovog kraja je župna crkva Svetog Petra u Šumi i "parkovno" uređen trg ispred glavnog pročelja crkve sa stoljetnim skupinama koščela (*Celtis australis*) i po kojim hrastom meduncem (*Quercus pubesceus*) te s kamenim bunarom.

3.4.2.2. Zaštita prirodnog i krajobraznog naslijeđa Prostornim planom

Zaštićeni prostori predstavljaju vrijedne i prepoznatljive krajobrazne prostorne cjeline u Općini. Uvažavajući načela Akcijskoga plana biološke i krajobrazne raznolikosti treba štiti mjerama i odredbama ovoga plana cjelokupni prostor Općine, a posebice:

- Kultivirani krajolik istarskoga ravnjaka crvene Istre u južnom dijelu Općine, kao mozaik šumskih i poljodjelskih površina;
- Lokve, kao fenomen istarskoga krša s neposrednim okolišem.

3.4.3. ZAŠTITA KULTURNO-POVIJESNIH VRIJEDNOSTI

S obzirom na uvodno izložena načela i ciljeve zaštite kulturno-povijesne baštine na području Općine, te na temelju prije provedene evidencije i vrednovanja utvrđuju se obvezujuće smjernice korištenja, uređenja i zaštite prostora. Nepokretna kulturna dobra poredana su prema vrstama i podvrstama na sljedeći način:

- 1.0. Povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja,
- 2.0. Povijesne građevine i sklopovi,
- 3.0. Elementi povijesne opreme prostora, tehničke građevine niskogradnje s uređajima,
- 4.0. Područje, mjesto, spomenik ili obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe,
- 5.0. Arheološka nalazišta i lokaliteti,
- 6.0. Krajolik ili njegov dio.

Nepokretna kulturna dobra, navedena u Popisu koji slijedi, imaju svojstva kulturnoga dobra i podliježu pravima i obvezama zakona o zaštiti kulturnih dobara, bez obzira na njihovo trenutno pravno stanje zaštite. Pravno stanje zaštite obuhvaćeno je sljedećim kategorijama:

- R Kulturno dobro upisano u Registar (popisnik) nepokretnih kulturnih dobara,
- PR Prijedlog za upis u Registar,
- ZPP Zaštita prostornim planom.

3.4.3.1. Pregled kulturnih dobara Općine

Na području Općine Sveti Petar u Šumi nalaze se sljedeća kulturna dobra i vrijednosti:

- a) Povijesne građevine i sklopovi (upisano u registar kulturnih dobara RH)
 - sakralne građevine, crkve i kapele: 2.1.1. Crkva Sv. Roka, na groblju Sveti Petar u Šumi (Z-3265)
 - graditeljski sklop: 2.3.1. Pavlinski samostan i crkva sv. Petra i Pavla, Sveti Petar u Šumi (Z-1839)

Predlaže se, na temelju *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*, pokretanje postupka za stavljanje pod zaštitu (prijedlog za upis u Registar kulturnih dobara RH) sljedećih kulturno-povijesnih spomenika u skupini:

- b) Povijesna naselja i dijelovi naselja:
 - 1.1.1. Dio povijesnog naselja Sveti Petar u Šumi - PR
- c) Povijesne građevine i sklopovi:
 - *kapele poklonci i javna plastika:* 2.2.7. Križevi i skulpture, Sv. Petar u Šumi - PR
 - *građevine javne namjene:*
 - 2.4.1. Javna čitaonica, Sv. Petar u Šumi - PR
 - 2.4.2. Stara škola, Sv. Petar u Šumi - PR
- d) Elementi povijesne opreme prostora:
 - građevine niskogradnje s uređajima: 3.1.1. Željeznički nadvožnjak, Glavica - PR
 - oprema kultiviranog krajolika: 3.2.1. Čestice ograđene suhozidima, zidovi od kamena - ZPP
- e) Memorijalno područje:
 - groblja i grobne građevine 4.1.1. Groblje, Sv. Petar u Šumi - ZPP
- f) Povijesne građevine i sklopovi:
 - kapele poklonci i javna plastika: 2.2.1. Kapelica poklonac, Banovci - ZPP
2.2.2. Kapelica poklonac, Dolinci - ZPP
2.2.3. Kapelica poklonac, Grčeti - ZPP
2.2.4. Kapelica poklonac, Juršići - ZPP
2.2.5. Kapelica poklonac, Sv. Petar u Šumi - ZPP
2.2.6. Kapelica poklonac, Pamići Supetarski - ZPP
2.2.8. Kapelica poklonac, Gljuščići (1, 2) - ZPP
2.2.9. Kapelica poklonac, Grgani - ZPP
2.2.10. Kapelica poklonac, Jukini - ZPP
 - graditeljski sklop: 2.3.2. Stambeno gospodarski sklop, Juršići - ZPP
- g) Arheološki lokaliteti i nalazišta:
 - arheološki lokaliteti: 5.1.1. Lokalitet Sv. Mikula - ZPP
5.1.2. Lokalitet Sv. Toma - ZPP
5.1.3. Lokalitet Benediktinskog samostana, Sv. Petar u Šumi - ZPP

RAZVOJ I OBILJEŽJA POVIJESNIH NASELJA I OBLIKA NASELJENOSTI

Karakteristika današnjeg prostornog razmještaja naselja na području općine je njihova koncentriranost u središnjem prostoru. Sva naselja na području općine po vrsti pripadaju kategoriji seoskih naselja. Izuzetak je naselje Sveti Petar u Šumi, koje zbog svojih središnjih i danas upravnih funkcija predstavlja središte općine. Srednjovjekovno sjedište župe, spominje se u povijesti od god.1102., a godina osnutka župe je nepoznata. Župna crkva, bivša pavlinska podignuta je na mjestu stare benediktinske iz 1134. Crkva je građena kao benediktinska (1134.-1459.), a od 1459.-1783. Postaje pavlinska. Postala je župnom nakon ukinuća pavlina god.1783. Proširena je i posvećena 1755. god. Do 1783. župna crkva se nalazila na mjestu današnje crkve sv. Roka, na groblju, uz koju je stajala i župna kuća. Benediktinski samostan sagrađen je u 13. st., smješten na glavici brda, koji je poslije postao opatija. Kad je samostan opustio i postao ruševan, dobili su ga (1459) pavlini iz samostana na Jezeru, tj. iz Čepića. Tom je prilikom pri rekonstrukciji klaustera od sačuvane građe podignut novi klaustar. U prizemlju su sagrađene široke renesansne arkade, a na katu su upotrijebljene starije romaničke arkade. Samostan se širio sve do1783., kad je ukinut ukazom Josipa II (ukinuti su redovi). Danas su u samostanu ponovo pavlini i kao upravitelji župe. Naselje Sveti Petar u Šumi razvilo se uz samostan, školu i čitaonicu, tek u posljednjem stoljeću. Stara sela na području općine sačuvana u izvornoj namjeni do danas: Banovci, Dolinci, Glavica, Gljuščići, Slavčići, Pamići. Osim sela karakteristični nasebinski oblik su samotna gospodarstva, stambeno gospodarski sklopovi koji su danas uglavnom napušteni (Juršići, Tomažini, Picikini)

Najveći dio teritorija općine je obrađen kao poljodjelski, kultivirani krajolik, s tradicionalnom kulturom vinove loze, voćaka i maslinika. Zahvaljujući grupiranim naseljima, okruženim kultiviranim krajolikom, cjelokupni prostor općine očuvao je svoje ambijentalne vrijednosti, i prepoznatljivu sliku prostora. U tom okruženju ostala su očuvana dva kažuna, kao tipične gospodarske građevine u poljodjelskom krajoliku. Suhozidom ograđene parcele dio su karakteristične "opreme" prostora, i elementi njegovog prostornog identiteta. U slici prostora važnu ulogu također imaju i kapelice poklonci, kao prostorni akcenti, obično smještene na raskrižjima putova. Podižu ih kao zavjetne, pojedinci, obitelji ili čitava sela. Niz kapelica poklonaca ugrađen je u ogradne zidove, ili u zidove kuća u selima Gljuščići, Slavčići, Bezjaki. Nevelike umjetničke, ali znatne ambijentalne vrijednosti.

Zaštitu ambijentalnih vrijednosti, integralnog prostora kao zajedništva kulturne i prirodne baštine, moguće je provoditi putem odgovarajućeg zoniranja prostora, a zaštitu pojedinačnih vrijednosti kulturne baštine metodom režima zaštite. U okviru ovog plana na kartografskim prikazima određene su zone zaštite povijesnih naselja, kao zone zaštite povijesnih struktura: A i B zona zaštite, zona zaštite krajolika i zona ekspozicije. Za sva naselja u kojima su određene zone zaštite (prikazane na karti kulturne baštine i građevnih područja) potrebno je izraditi detaljnu konzervatorsku dokumentaciju koja mora sadržavati: analizu i valorizaciju povijesne matrice naselja, građevne strukture, ocjenu postojećeg stanja, te konzervatorske propozicije i smjernice za moguće i potrebne zahvate kako bi se očuvale, zaštitile i unaprijedile prepoznate vrijednosti (prostora i građevne strukture), a umanjio nepovoljni utjecaj novih intervencija na povijesne strukture, te izbjegle prostorno i likovno konfliktne situacije. Takva konzervatorska dokumentacija trebala bi se izraditi na kartografskim podlogama 1:1000 (ukoliko ih nema na ažuriranim katastarskim kartama mjerila 1:2880 uvećanim u 1:1440).

POVIJESNE GRAĐEVINE I SKLOPOVI: SAKRALNE, STAMBENE, CIVILNE, VOJNE, GOSPODARSKE I INDUSTRIJSKE, MEMORIJALNE I TEHNIČKE GRAĐEVINE

Očuvane povijesne građevine na području općine nisu brojne i sve osim samostana i crkve sv. Petra u Šumi, koji si izuzetnog nacionalnog značenja, imaju regionalnu, odnosno lokalnu vrijednost. Unatoč tome nositelji su kulturno povijesnog identiteta ove općine, te ih treba održavati i čuvati u njihovim izvornim obilježjima.

Župna crkva sv. Petra i Pavla, Sveti Petar u Šumi - Smještena u središtu naselja. Jednobrodna građevina s dugačkim prostranim svetištem. Lađu proširuju s bočne strane četiri kapele, razdvojene masivnim stupovima nosačima, koji nose barokne križne svodove. Prilikom obnove 1755. Crkva je barokizirana i time dobila obilježja pavlinskog stila, pročelje je raščlanjeno pilastrima i nišama s kamenim kipovima svetaca, s izrazito geometrijskom kompozicijom. Zvonik pripada starijem razdoblju. Na romaničke temelje dograđen je renesansni završetak. Uklopljen je u barokizirani sklop crkve. Oltari u bočnim kapelama potječu iz druge polovice 18. st., kao i propovjedaonica i rezbarene klupe u svetištu. Dvije posljednje bočne kapele obložene su kožnim tapetama. Obnova ranije romaničke građevine ostvarena je u rokoko stilu u svojoj vrhunskoj kvaliteti. **Samostan Sveti Petar u Šumi** - Smješten u naselju, na glavici brijega, bio je već u 13. St. sagrađen benediktinski samostan, koji je kasnije postao opatija. Kad je samostan opustio i postao ruševan, dobili su ga 1459. Pavlini. Tom prilikom je pri rekonstrukciji klaustera od sačuvane građe podignut novi klaustar. U prizemlju su sagrađene široke renesansne arkade, a na katu su upotrijebljene starije romaničke.

Crkva sv. Roka, Sveti Petar u Šumi - Smještena na groblju. Jednobrodna građevina, zaključena poligonalnim svetištem. Lađa je proširena s dvije simetrično postavljene kapele. Na pročelju preslica. Sagrađena na mjestu starije god. 1737. Do god.1783. to je bila župna crkva. U unutrašnjosti tri zidana oltara, na glavnom pala s likom sv. Roka.

ARHEOLOŠKA NALAZIŠTA I LOKALITETI

Povijesni kontinuitet života na području današnje općine zasigurno je ostavio materijalne tragove u vidu potencijalnih arheoloških nalaza. Toponimi kao što su Sv. Mikula, Sveti Toma iznad Drage upućuju na materijalne ostatke srednjovjekovnih lokaliteta. Na prostoru groblja u Svetom Petru u Šumi nekad se nalazila župna crkva, čiju dataciju mogu potvrditi eventualni arheološki nalazi. Srednjovjekovni benediktinski samostan, inkorporiran u današnji pavlinski arheološki je lokalitet.

KULTURNI KRAJOBRAZ

Kulturni krajobraz općine kojeg čine područja prirodnog i antropogenog prostora, u kojem je naročito izražen kvalitetan suživot graditeljske baštine i prirodnih osobitosti pripadajućeg okruženja, je izuzetnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, tehničkih, etnoloških, prirodnih i estetskih vrijednosti. U okviru takve valorizacije diferencirani su pojedini prostori koji

imaju i pojedinačno veliku vrijednost, te ih kao takve treba štiti od daljnjeg propadanja, zapuštanja ili potpune promjene. Osobito su izdvojene zone nekad kultiviranog krajolika oko sklopa samostana, te poljodjelske površine koje okružuju povijesna seoska naselja

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. PROMETNI I INFRASTRUKTURNI SUSTAV

3.5.1.1. Cestovni promet

Prikaz cestovnog sustava i trase željezničke pruge II reda dan je na kartografskom prikazu br. 2.A.: *Promet*. Cestovni promet u Općini planiran je na dvije razine: županijskoj i lokalnoj (općinskoj) razini. Područjem općine danas prolaze tri županijske prometnice: Ž5074 (D21-Perini-Kringa-Ž5075), Ž5075 (Tinjan D48 – Sv. Petar – Žminj Ž5190) i Ž5076 (Ž5190 – Sv. Petar – Kanfanar Ž5007) te više nerazvrstanih prometnica. Sve postojeće, kao i nekoliko novoplaniranih nerazvrstanih prometnica evidentirane su i označene u Prometnoj studiji koja je izrađena na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, *Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu*. Ista je usvojena na općinskom vijeću u listopadu 2019. godine i svi rezultati i smjernice iz nje ugrađene su o Plan.

Ovim Planom predviđa se izgradnja dvije važnije prometnice i to na općinskoj razini kao obilaznice središnjeg općinskog naselja. Planira se izvedba obilaznice kojom bi se povezivale Ž5075 i Ž5076 te njen nastavak prema zapadu preko već postojeće nerazvrstane ceste sve do Ž5074. Na taj način bi sav prolazni teretni promet mogao zaobići središte naselja Sveti Petar u Šumi i omogućio daljnji razvoj građevnog područja.

3.5.1.2. Željeznički promet

Područjem Općine prolazi jednokolosječna željeznička pruga II reda Lupoglav – Pula. U središnjem općinskom naselju nalazi se stajalište (manji željeznički kolodvor). Ovim Planom nije predviđena izvedba drugog kolosijeka, jer se to ne planira niti u prostornom planu Istarske županije niti projektima razvoja Hrvatskih željeznica.

3.5.1.3. Pošta i telekomunikacija

U naselju Sveti Petar u Šumi postoji poštanski ured te telekomunikacijska infrastruktura u svom osnovnom vidu koji se sastoji od uređaja za komutaciju (centrala), prijenosnog puta (telekomunikacijska mreža) i krajnjih korisnika u smislu telefonskih priključaka. Proširivanje telekomunikacijske mreže planira se u skladu sa širenjem građevnih područja, odnosno povećanjem broja mogućih korisnika. Sadašnji mrežni kapaciteti daju dovoljne mogućnosti za povećanje broja krajnjih korisnika. Potrebno proširenje postojećih kapaciteta, koje će zahtijevati funkcije u planiranim građevnim područjima kako naselja, tako gospodarstva i turizma, u svom kvantitativnom izrazu kroz kapacitete i trase odredit će se kad se budu odredili i stvarni planirani kapaciteti sukladno planovima investitora. Prikaz razvoja telekomunikacijske mreže prikazan je na kartografskom prikazu listu br. 2.B. *Pošta i telekomunikacije*. Krajnjim zapadnim dijelom, kao i istočnim dijelom Općine, nalazi se područje koje je prema PPIŽ utvrđeno kao pogodno područje za izgradnju telekomunikacijskog stupa za potrebe pokretnih mreža.

3.5.2. ENERGETSKI SUSTAV

3.5.2.1. Plinoopskrba

U Općini danas ne postoji sustav distribucije plina. Međutim PPU Istarske županije predviđa plinifikaciju Županije, pa se tako može očekivati da će i Općina Sveti Petar u Šumi prići plinifikaciji, odnosno opskrbi plina za svoje stanovnike. Međutim planirani smjerovi magistralnih plinocjevova, prema PPIŽ, obilaze područje Općine Sveti Petar u Šumi. Zbog toga će se potrebni (mogući) kapaciteti za područje Općine utvrditi prilikom izrade idejne projektne dokumentacije, kako za magistralni (županijski) razvod tako i za lokalni razvod. Tada će se u Prostornom planu uređenja Općine uvrstiti i karta sa prikazom idejnog rješenja razvoda plinoopskrbne mreže i njenog spoja na magistralne vodove.

3.5.2.2. Elektroenergetika

Kapacitete postojećih trafostanica (10(20)/0,4 i 10/0,4) u okviru prostora Općine, temeljem planiranih građevnih područja za novu stambenu, gospodarsku i turističku izgradnju bit će potrebno dodatno proširiti bilo pojačanjem postojećih, bilo izgradnjom novih. U svom kvantitativnom izrazu proširenje kapaciteta (kroz nove ili proširenje postojećih kapaciteta i trasa vodova) odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora.

3.5.3. VODNOSUSTAV

3.5.3.1. Vodoopskrba

Vodovod skoro u cijelosti pokriva područje Općine. Obzirom na dotrajalost nekih poteza planira se rekonstrukcija pojedinih ogranaka. Temeljem planiranih građevnih područja za novu stambenu, gospodarsku i turističku izgradnju bit će potrebno dodatno proširiti kapacitete bilo pojačanjem postojećih, bilo izgradnjom novih. Planirano rješenje ovim Planom shematskog je karaktera. U svom kvantitativnom izrazu proširenje kapaciteta (kroz nove ili proširenje postojećih kapaciteta i trasa vodova) odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora.

3.5.3.2. Odvodnja otpadnih voda

Nužno je pristupiti izradi projekata za izgradnju sustava odvodnje otpadnih voda sa BIO pročišćavanjem i ispuštanjem pročišćenih voda u podzemlje ili čak njihovo korištenje u poljodjelstvu (sukladno PPUŽ). Tom će prilikom bit određena i pozicija stanice za BIO pročišćavanje otpadnih voda. Treći stupanj pročišćavanja bit će potrebno uspostaviti ako se pokvari kakvoća vode na izvorištima. Planirano rješenje ovim Planom shematskog je karaktera. U svom kvantitativnom izrazu izgradnja kapaciteta odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora. Obavezno je da turistička područja, kao i gospodarska područja imaju svoje sustave otpadnih voda s BIO pročišćavanjem. Sustav javne odvodnje ne postoji u Općini, što znači da se otpadne vode i sanitarne otpadne vode ispuštaju u tlo te u obližnje vodotoke. U budućnosti se očekuje veće onečišćenje, osobito kada započne jača izgradnja gospodarskih predjela. Svi možebitni onečišćivači morat će poduzeti sve mjere da se isključi svaka mogućnost onečišćenja ili zagađenja voda. Da bi kakvoća voda bila zadovoljavajuća potrebno je poduzeti sljedeće mjere za očuvanje kakvoće voda:

- * Zabraniti izgradnju na područjima izvorišta pitke vode (bilo da se koriste ili bi se mogli koristiti u budućnosti za javnu vodoopskrbu);
- * Zabraniti ili ograničiti izgradnju na predjelima zaštite prirode i krajolika;
- * Ograničiti izgradnju i obavljanje djelatnosti na malim vodotocima gdje ispuštanje otpadnih voda može imati utjecaj na kakvoću voda i pored primjene potrebnih mjera zaštite;
- * Zabraniti ispuštanje opasnih tvari iz stavka 2. članka 3 Uredbe o opasnim tvarima u vodama;
- * Ograničiti ispuštanje opasnih tvari iz stavka 3. članka 3. Uredbe o opasnim tvarima u vodama.

3.5.3.3. Korištenje voda

Zakonom o vodama uređuje se pravni status voda, vodnoga dobra i vodnih građevina, upravljanje kakvoćom i količinom voda, zaštita voda i zaštita od štetnog djelovanja voda, detaljna melioracijska odvodnja i navodnjavanje, djelatnosti javne vodoopskrbe i javne odvodnje, posebne djelatnosti za potrebe upravljanja vodama, institucionalni ustroj obavljanja tih djelatnosti i druga pitanja vezana za vode i vodno dobro, kao i ostalim zakonskim propisima, pravilnicima i normama te posebnim mjerama Hrvatskih voda. Sukladno *Zakonu o vodama* predstavničko tijelo Općine treba identificirati izvorišta te donijeti Odluka o zaštiti izvorišta i zonama sanitarne zaštite izvorišta radi očuvanja i poboljšanja kakvoće te zaštitu količine vode postojećih i potencijalnih resursa vode za piće, a uvjeti i način utvrđivanja područja sanitarne zaštite su određeni *Odlukom o utvrđivanju zona sanitarne zaštite Istarske županije*.

Zaštita voda, odnosno uređenje vodotoka i voda, provodi se na temelju *Zakona o vodama*. Zaštita voda se provodi iz sljedećih razloga: 1. da bi se sačuvala površinske i podzemne vode koje su još čiste, 2. da bi se zaustavilo pogoršanje kakvoće vode, 3. da bi se uklonili izvori onečišćenja i 4. da bi se provodio sustavni nadzor nad izvorima onečišćenja ili zagađenja voda. Glavni je cilj zaštite voda očuvanje vrsnoće voda i zdravlja ljudi. Vodama se upravlja prema sljedećim načelima:

- * Načelo jedinstvenog vodnog sustava;
- * Načelo održivoga razvitka;
- * Načelo sveobuhvatnoga planiranja i sveobuhvatnoga razvoja i upravljanja okolišem i prostorom;
- * Načelo prevencije koje podrazumijeva planiranje i poduzimanje potrebnih mjera u zaštiti voda (preventivne mjere su mjere sprječavanja i ograničavanja u ispuštanju opasnih i drugih tvari, koje bi mogle uzrokovati onečišćenje ili zagađenje voda);
- * Načelo "uporabe najbolje raspoložive tehnologije", koje podrazumijeva: štednju sirovina i energije, isključivanje opasnih tvari iz tehnološkog procesa te smanjenje količina i štetnosti svih ispuštenih tvari;
- * Načelo "onečišćivač plaća", što znači da svatko tko onečisti vodu ima obvezu platiti naknadu u skladu sa stupnjem izazvanoga onečišćenja;
- * Načelo osiguranja stalnih informacija o stanju kakvoće voda, što je od osobite važnosti za upoznavanje javnosti i poduzimanje potrebnih mjera za zaštitu voda.

Da bi se spriječilo ili smanjilo onečišćenje voda potrebno je poduzeti sljedeće mjere:

- * Izgraditi sustav javne odvodnje;
- * Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda iz sustava javne odvodnje;
- * Spriječiti odlaganje krupnoga otpada, strвина, industrijskoga otpada i svih drugih vrsta otpada u vodotoke;
- * Smanjiti opterećenje otpadnim vodama iz raznih tehnoloških procesa i prilagoditi sastav otpadnih voda dopuštenim vrijednostima opasnih i drugih tvari;
- * Zamijeniti staru tehnologiju s novim tehnologijama u tehnološkim procesima kako opasne i druge tvari ne bi onečišćavale vode;
- * Donijeti program mjera za smanjenje onečišćenja voda od agrotehničkih sredstava;
- * Urediti erozijska područja i spriječiti ispiranja gradnjom regulacijskih vodnih građevina, pošumljavanjem, pravilnom obradom tla, i pravilnom uporabom agrotehničkih sredstava u proizvodnji bilja;
- * Izgraditi i opremiti odlagališta svih vrsta otpada na način da zadovoljavaju tehničko-tehnološke uvjete, osobito iz Pravilnika o uvjetima za postupanje s otpadom (NN 123/97.) i Uredbe o uvjetima za postupanje s opasnim otpadom (NN 32/98.);
- * Spriječiti "divlja" odlagališta otpada, odnosno urediti postojeća neuređena odlagališta, prvenstveno na onim mjestima gdje postoji opasnost od onečišćenja podzemnih voda i površinskih voda koje se zahvaćaju za piće.

U cilju ostvarenja mjera zaštite voda potrebno je izraditi Plan provedbenih mjera, koji treba sadržavati sljedeće:

1. Popis čimbenika onečišćenja voda, ocjenu stanja i određivanje prvovažnih postupaka;
2. Analiza mogućnosti uporabe boljih tehnologija u nekom tehnološkom procesu;
3. Utvrđivanje potrebnih mjera zaštite voda, kao i potrebnog novca za njihovo provođenje;
4. Vremensku razradu provedbe utvrđenih mjera i
5. Odgovorne osobe za oživotvorenje plana provedbenih mjera.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Način gospodarenja otpadom: načela i ciljevi gospodarenja, planski dokumenti, nadležnosti i odgovornosti u svezi s gospodarenjem, troškovi, informacijski sustav, uvjeti za građevine u kojima se obavlja gospodarenje otpadom, način obavljanja djelatnosti, prekogranični promet otpadom, koncesije i nadzor nad gospodarenjem otpadom određen je *Zakonom o otpadu*. Planom je određena lokacija za odlaganje krutog otpada i to između zaselaka Jopi i Juršići, na k.č. 3837/2, 3837/4, 3843 i 3844 sa pristupom preko k.č. 3836/2 i 3836/1. Do tada je planirano privremeno odlagalište otpada na području druge jedinice lokalne samouprave - Grada Pazina, deponija Jelinčići.

U sklopu gospodarskih područja moguće je urediti odlagališta korisnoga otpada (metal, staklo, papir, drvo, plastika i dr.). U cilju ostvarenja ovakvoga odlagališta potrebno je da nadležno komunalno poduzeće, koje zbrinjava otpad, pripremi odgovarajući sustav sakupljanja otpada. Općina bi trebala odgovarajućim mjerama poticati i organizirati sakupljanje i odvoz otpada biljnoga podrijetla, koji će se prerađivati za kompost. Potrebno je poticati građane da u svojim vrtovima uređuju malena kompostišta za potrebe domaćinstva. Odnos prema zbrinjavanju otpada jedno je od mjerila kojim se može prosuđivati o civilizacijskoj razini i o gospodarskoj razvijenosti nekoga društva. Zbrinjavanje komunalnog otpada postao je posljednjih godina jedan od prvovažnih zadataka u Hrvatskoj. Smanjenje količina i zbrinjavanje otpada treba postati jedna od neodgodivih zadaća u zaštiti i unapređenju stanja okoliša i zaštiti zdravlja ljudi. Zbrinjavanje otpada ima osobitu važnost s gledišta zaštite okoliša i prirodnih izvora.

Zbrinjavanje otpada podrazumijeva skrb o postupanju s komunalnim i posebnim otpadom. Posebnim otpadom smatra se opasan otpad i nisko i srednje radioaktivan otpad. Na području Općine za sada nema opasnog otpada čije se zbrinjavanje ustrojava na razini Države. Postoji tehnološki (biološki) otpad (prerada peradi u Purisu), čije zbrinjavanje treba rješavati na razini Županije, a ne samo susjednih Općina i Grada Pazina. U budućnosti, s razvojem i izgradnjom proizvodnih pogona u gospodarskim predjelima, može se očekivati znatnije količine tehnološkoga otpada (krutog i tekućeg). Komunalni otpad je otpad iz kućanstava, s javnih površina i iz ustanova uslužnih djelatnosti.

3.6.1. KRUTI OTPAD

Na području Općine ne postoji odlagalište krutog otpada, već se on odvozi na odlagalište koje se nalazi na području Grada Pazina. Ovim Planom ne predviđa se općinsko odlagalište. Prostornim planom Istarske županije odredit će se mjesta za odlaganje krutog otpadnog materijala na području Županije. U svrhu poboljšanja stanja s komunalnim i očekivanim industrijskim otpadom predlaže se sljedeće:

- * Redovito utvrđivanje količina i vrste komunalnog i tehničkog otpada;
- * Izrada liste najvećih proizvođača otpada;
- * S osobitom pozornosti prići evidentiranju mogućeg opasnog otpada i njegovom zbrinjavanju;
- * Obraditi otpad prije njegova trajnog odlaganja;
- * Poduzeti djelotvorne mjere za smanjenje otpada, njegovo prikupljanje i odvoz;
- * Odvojeno prikupljanje iskoristivog i neiskoristivog otpada, obrada i iskorištavanje otpada (postaviti kontejnere za sakupljanje iskoristivog otpada: staklo, papir, metal, plastika);
- * Prilikom izdavanja akta nadležnog tijela o uvjetima uređivanja prostora i građevnih dozvola za proizvodne građevine potrebno je odrediti uvjete za postupanje s otpadom;
- * Osiguravati i zatvarati divlja odlagališta otpada;
- * U sklopu Programa zaštite okoliša potrebno je potanko odrediti mjere postupanja s otpadom.

Nadalje, treba osobito obraditi sljedeće:

- Mjere izbjegavanja i smanjenja nastajanja otpada;
- Mjere iskorištavanja vrijednih osobina otpada, odnosno program odvojenoga skupljanja;
- Gradnja građevina namijenjenih skladištenju, obrađivanju ili odlaganju otpada;
- Mjere poboljšanja odlagališta otpada i otpadom onečišćenoga tla;
- Mjere nadzora i praćenja postupanja s otpadom;
- Izvori i visina potrebitoga novca za provođenje pojedinih mjera;
- Rokovi za izvršenje utvrđenih mjera.

3.6.2. TEKUĆI OTPAD

Tekućim otpadom smatraju se: 1. sanitarne otpadne vode, koje se ispuštaju nakon uporabe iz domaćinstava, ugostiteljstva, ustanova i drugih građevina neproizvodnih djelatnosti i 2. tehnološke otpadne vode, koje su korištene u proizvodnom procesu (od farmi, industrijskih postrojenja i druge proizvodnje). U cilju smanjenja onečišćenja od tekućega otpada propisuje se sljedeće:

- * Kada se u nekom građevnom području izvede odvodni kanal (javna kanalizacijska mreža), postojeće stambene i ostale zgrade i građevine moraju se priključiti na njega;
- * Ako u građevnom području postoji javni sustav odvodnje, stambena ili druga zgrada ili građevina koja se planira izgraditi mora se priključiti na javnu kanalizacijsku mrežu;
- * Otpadne vode iz domaćinstava moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom samočišćenja u sabirnim jamama;
- * Otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvima s izvorom onečišćenja, kao i otpadne vode gospodarskih građevina (obrt, industrija i dr.) moraju se (i prije izgradnje kanalizacijskih sustava s BIO pročišćavanjem) prije ispuštanja u recipijent (vodotok) pročititi tako da se ne poveća stupanj onečišćenja, odnosno do stupnja i na način predviđen Općinskom Odlukom.

3.6.3 ZBRINJAVANJE BIOLOŠKOG OTPADA

U biološki otpad svrstavamo uginule životinje na domaćinstvima. Kao prvovažni zadatak nameće se potreba kompostiranja biljnih ostataka u domaćinstvima. Kompostiranje u vlastitom vrtu ili dvorištu smanjit će količinu krutoga otpada koji se odlaže u odlagalištima, smanjit će cijenu komunalnoga otpada (zbog smanjene količine otpada), smanjit će osobne troškove za umjetna gnojiva, pridonijet će zdravijem i ekološki primjerenijem življenju. Kompostiranje u vlastitom vrtu treba poticati raznim mjerama.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

U Ustavu RH izričito se navodi da je zaštita okoliša "ustavna kategorija", a dijelovi ekosustava su proglašeni kao "dobra od državnog interesa i imaju osobitu zaštitu Države". Izjavom o zaštiti okoliša u RH iz 1992. godine prihvaćena je zamisao uravnoteženoga (održivoga) gospodarskoga razvitka uz štovanje vrijednosti okoliša. Potpisivanjem Sporazuma o biološkoj i krajobraznoj raznolikosti 1997. godine RH se pridružila većini zemalja u svijetu koje su to isto učinile. Zakonima - o zaštiti okoliša, o otpadu, o zaštiti zraka, o vodama, o prostornom uređenju i drugim zakonima, pravilnicima i uredbama stvorene su pravne pretpostavke za uspostavu cjelovitoga sustava upravljanja okolišem i prostorom.

Prema *Zakonu o zaštiti okoliša* okoliš je prirodno okruženje (zrak, voda, tlo, biljni i životinjski svijet, itd.) kao i okruženje koje je stvorio čovjek (gradovi, naselja, prometnice, kultura, itd.). Uređenje, korištenje i zaštitu okoliša ovaj zakon shvaća kao skup isprepletenih mjera i akcija uključivo planiranje, valoriziranje i upotrebu svih resursa okoliša, određivanje stupnja njihovog opterećenja, bilanciranje, utvrđivanje učinkovitih mjera zaštite, itd.

Prema *Zakonu o prostornom uređenju* prostor je cjelokupna fizička, prirodna i po čovjeku stvorena osnova koja se u skladu s gospodarskim i drugim potrebama obnavlja, razvija i štiti u trajnom procesu prostornog uređenja.

Od iznimne važnosti za RH je učinkovito ustrojavanje sustava zaštite okoliša na razini državne uprave te lokalne samouprave i uprave. U Deklaraciji o zaštiti okoliša u Hrvatskoj, koju je Sabor donio 1992. godine, sadržano je čvrsto opredjeljenje za izgradnju pravnog sustava u skladu s međunarodnim ugovorima te europskim i svjetskim standardima kojima će se u cijelosti osigurati trajna, sustavna i učinkovita zaštita okoliša. Nadležna državna institucija za poslove zaštite okoliša u vrijeme izrade ovoga Plana bilo je Ministarstvo zaštite okoliša i prostornog uređenja (ranije je to bila Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša, ustrojena 1994. godine). U županijama su ustrojene uredi za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša.

Zaštitu okoliša valja shvatiti kao neprekidnu i u svim područjima djelovanja čovjeka nazočan cilj koji se provodi kao opći svjetonazor. Hrvatska nema niti jedan od svjetski kapitalnih prirodnih izvora, ali neprocjenjivu vrijednost čini ukupan prostor sa cjelokupnim prirodnim i stvorenim prirodnim, krajobraznim i kulturnim naslijeđem. Osnovni kriterij prostornoga planiranja treba biti kakvoća okoliša. U svrhu učinkovitoga planiranja utvrđene su na početku izrade Plana polazne okolnosti, primjerice:

- * Opterećenost i dosadašnja ugroženost prostora, odnosno stupanj očuvane kakvoće te nosivi kapaciteti prostora;
- * Stanje, nedostaci i potreba opremljenosti tehničkom infrastrukturom;
- * Prirodne i stvorene vrijednosti koje treba zaštititi uvođenjem određene razine zaštite.

Ključna područja djelovanja u zaštiti okoliša su područja gospodarstva i korištenja prirodnih izvora. Prvovažni cilj u industriji treba biti modernizacija i uvođenje suvremenih tehnologija koje će smanjiti i odstraniti štetne utjecaje, odnosno takva tehnologija koja će osigurati gospodarske učinke u granicama dopustivih opterećenja okoliša. U području infrastrukture i komunalnim djelatnostima potrebno je provesti modernizaciju, ponajprije pročišćavanje otpadnih voda, izvedbu sustava odvodnje koji osigurava nepropusnost, te sustavno brinjanje otpada (odvajanje i prikupljanje korisnoga otpada, posebna skrb za opasni otpad, štednja vode i energije). Krajobraz treba čuvati provođenjem mjera zaštite prirodne i kulturne baštine te očuvanjem kulturne i prirodne fizionomije krajolika u cjelini. U poljodjelstvu treba težiti smanjenju upotrebe štetnih kemijskih sredstava i očuvanju kakvoće poljodjelskoga zemljišta. U vodnom gospodarstvu potrebno je provoditi mjere zaštite voda i suvremenih načela korištenja voda s namjerom očuvanja prirodnoga ustroja.

3.7.1. SUSTAV GOSPODARENJA OKOLIŠEM

Sustav gospodarenja okolišem uključuje slijedeće:

- * Društveni i gospodarski razvitak,
- * Razborito korištenje prirodnih izvora i kulturnoga naslijeđa,
- * Zaštitu okoliša,
- * Provedbu i kontrolu sustava gospodarenja okolišem.

Osim tradicijskih znanstvenih grana i načina istraživanja u posljednje vrijeme osobito se ističe važnost ekonomike okoliša. Ta nova znanstvena grana ekonomskih znanosti pokušava dati odgovore na pitanja: koji su razlozi doveli do oštećenja prostora i okoliša, kakva je isplativost korištenja prostora, koje postupke treba primijeniti za sprječavanje onečišćenja i uz koju cijenu, kako razborito i štedljivo koristiti prirodna bogatstva, kako gospodariti otpadom, itd.

Republika Hrvatska je donesenim zakonima, pravilnicima i uredbama prihvatila tri temeljna načela prava okoliša :

- * Načelo predusretanja podrazumijeva prethodnu zaštitu i sprječavanje ugrožavanja prirodnih izvora, odnosno uklanjanje ili svođenje opasnosti na najmanju moguću mjeru;
- * Načelo uzročnosti podrazumijeva da svatko tko onečišćuje okoliš i prouzrokuje štetu, snosi troškove oporavka ili naknadu štete;
- * Načelo suradnje podrazumijeva zajedničko djelovanje svih zainteresiranih (države, gospodarstvenika, društva, pojedinaca).

Djelotvornost zaštite okoliša bit će veća ako ne izostane suradnja županija. Gradovi i općine su maleni i u pravilu s nedostatnim novcem za potrebite djelatnosti u svrhu zaštite okoliša. Kada se novac općina i gradova pod pokroviteljstvom županije promišljeno usmjeri, učinkovitost će biti zamjetna. Zato dogovor županijskih, gradskih i općinskih uprava mora biti na samom početku rješavanja poteškoća zaštite okoliša kako bi se problemi uočili, razmotrili, pratili i najdjelotvornije usklađeno rješavali. Usklađeno djelovanje u zaštiti okoliša znači međusobnu suradnju susjednih općina, gradova, županija i država. Ekološke poteškoće su često regionalnih obilježja: nastaju na jednom mjestu, očituju se na drugom mjestu. One ekološke probleme, koji nastaju na teritoriju općine ili grada morat će riješiti sama općina, odnosno grad. Probleme koji nastaju u susjednim gradovima (općinama) ili državama morat će se rješavati zajednički na obostranu korist. Mnoge ekološke probleme, primjerice: poboljšanje kakvoće zraka, vode i tla, zaštita biološke raznolikosti, kao i najveći dio najvažnijih pitanja zaštite okoliša - moguće je djelotvorno riješiti mjerama gospodarske politike na području energetike, prometa, industrije, graditeljstva, turizma, poljodjelstva i šumarstva. Tu je nužna pomoć županijskih i državnih tijela, ako se želi zaštititi okoliš.

3.7.2. UTVRĐIVANJE STANJA OKOLIŠA

Skrb o zaštiti i unapređenju mjesnoga okoliša je pravo i obveza lokalne samouprave, dakle općina i gradova. *Zakon o zaštiti okoliša* određuje općinama i gradovima obveze glede izrade dokumenata zaštite okoliša. Ponajprije se to odnosi na Izvješće o stanju okoliša i na Program zaštite okoliša. Da bi se mogao napraviti program zaštite okoliša potrebno je dobro upoznati okoliš, dakle zabilježiti postojeće stanje. U sklopu ovoga Plana djelomično je istraženo stanje okoliša i dostupne spoznaje su ugrađene u Plan. Za izradu izvješća o stanju okoliša u velikoj mjeri će poslužiti ovaj Plan, osobito poglavlje o kulturnome i prirodnome naslijeđu. Zbog nedostatka novca nije bilo moguće izraditi sveobuhvatnu studiju zaštite okoliša i tako osobito obraditi teme možebitnoga onečišćenja izvorišta pitke vode, vodotoka, tla i zraka. Te su teme u sklopu ovoga Plana samo načete i zato se očekuje da će slijedom *Zakona o zaštiti okoliša*, kao i u sklopu budućega Prostornoga plana Istarske županije, to biti učinjeno u skoroj budućnosti.

Gradovi i općine nemaju izravnu zakonsku obvezu izrade izvješća o stanju okoliša, ali su obvezni, primjerice, osigurati uvjete za vođenje očevidnika o stanju okoliša, mjerama zaštite okoliša i načinu obavješćivanja javnosti, te osigurati javnost podataka važnih za zaštitu okoliša. Gradovi i općine bi morali voditi cjeloviti pregled izvora podataka i spisa važnih za zaštitu okoliša. Prikupljanje i sređivanje raspoloživih izradaka i podataka prvi je korak u stjecanju uvida u stanje okoliša. U prvi trenutak izgledat će da ničega nema ili da su podatci vrlo skromni. Nakon potankoga istraživanja postojećih raznovrsnih izradaka (elaborata, planova, izvješća i sl.), utvrdit će se obimnost podataka o okolišu, ali oni su raspršeni na raznim mjestima. Potrebno ih je skupiti na jedno mjesto, svrstati po određenim mjerilima i utvrditi što nedostaje. Podatci o okolišu mogu se naći u sljedećim izradcima:

- * Prostornim planovima,
- * Studijama o utjecaju na okoliš,
- * Zbirkama isprava o posebno zaštićenim područjima i građevinama,
- * Osnovama, planovima i programima s područja vodnoga gospodarstva, gospodarstva šumama,
- * Statističkoj dokumentaciji,
- * Zdravstvenoj dokumentaciji,
- * Bazama podataka o kakvoći, onečišćenosti i/ili ugroženosti dijelova okoliša koje vode za to specijalizirane ustanove,
- * Podacima i popisima mjesnih onečišćavatelja, tvrtki koje obavljaju poslove zaštite okoliša,
- * Katastru onečišćenja (još nije uspostavljen).

Kod izrade *Izvješća o stanju okoliša Općine*, ono bi trebalo sadržavati sljedeće:

- * Stanje dijelova okoliša,
- * Stanje okoliša u prostorima posebnih obilježja,
- * Podatke o utjecaju pojedinih zahvata na okoliš kao i o svim drugim nepovoljnim utjecajima,
- * Djelatnosti i onečišćivači,
- * Ocjena provedenih mjera i njihove učinkovitosti,
- * Stanje u zaštiti okoliša - analiza ostvarivanja Programa zaštite okoliša,
- * Ocjena provedenoga nadzora,
- * Podatci o izrečenim kaznama i o korištenju novčanih sredstava za zaštitu okoliša,
- * Procjena potrebe izrade novih ili izmjene i dopune postojećih izradaka,
- * Ustrojenost samouprave i uprave,
- * Stručne ustanove i pojedinci koji pridonose zaštiti okoliša,
- * Gospodarska sredstva u zaštiti mjesnoga (lokalnoga) okoliša.

Na području Općine ugroženi dijelovi okoliša su osobito:

- Neposredan i okolni prostor gospodarskih predjela (peradarskih farmi unutar naselja),
- Kvalitetna poljodjelska tla,
- Kulturno-povijesni spomenici,
- Građevine pučkoga graditeljstva, te svojstvena tipologija i matrica naselja,
- Prostori mogući za divlja odlagališta otpada,
- Krajolici - prirodni, kultivirani i kulturni.

3.7.3. MJERE ZAŠTITE OKOLIŠA

3.7.3.1. Program zaštite okoliša

Prema *Zakonu o zaštiti okoliša*, gradovi i općine dužni su izraditi Program zaštite okoliša za ona područja koja je potrebno posebno zaštititi radi očuvanja kulturno-povijesnih, estetskih i prirodnih vrijednosti. Izradi programa zaštite prethodi izrada Izvješća o stanju okoliša. Sastavni dio programa zaštite okoliša trebaju biti i Mjere postupanja s otpadom. Program o zaštiti okoliša treba sadržavati sljedeće podatke:

- * Osnovni ciljevi,
- * Uvjeti i mjerila zaštite okoliša u cjelini,
- * Stanje onečišćenja okoliša i prvovažne mjere zaštite okoliša po sastavnim dijelovima i pojedinačnim prostornim cjelinama,
- * Razrada načela i smjernica zaštite okoliša sadržane u Strategiji zaštite okoliša,
- * Mjere za predviđanje, sprječavanje i ograničavanje onečišćenja okoliša,
- * Provođitelji mjera i ovlaštenja u svezi s provođenjem mjera zaštite okoliša,
- * Smjernice i mjere za očuvanje i unapređenje zaštite okoliša,
- * Način provođenja žurnih mjera u izvanrednim slučajevima onečišćavanja okoliša,
- * Rokovi za poduzimanje pojedinih mjera,
- * Izvori novčanih potpora za provođenje pojedinih mjera i procjena visine potrebnih sredstava .

3.7.3.2. Zaštita voda (izvorišta pitke vode)

Za uspješnu provedbu zaštite voda važna je izrada planova za zaštitu voda na razini lokalne uprave i samouprave, kao i utvrđivanje onečišćivača i sustavno praćenje kakvoće vode na svim vodotocima. Radi održavanja prihvatljivog ili postojećega stanja kakvoće voda, nameće se kao nužno neprekidno osiguranje nadzora nad djelatnostima, koje bi mogle izazvati povećana ili nepredviđena onečišćenja površinskih i podzemnih voda. Zaštita voda od posebnog je značaja. Zaštita se mora neprekidno provoditi za sve površinske i podzemne vode, uključujući i vodu za piće. Osnovni ciljevi zaštite voda trebaju biti sljedeći:

- * Sačuvati vode koje su još čiste;
- * Poboljšati ili ukloniti onečišćenja zbog kojih dolazi ili bi moglo doći do ugrožavanja ili onečišćavanja vode za piće na postojećim ili planiranim izvorištima;
- * Očuvati kakvoću voda u propisanim kategorijama provođenjem i održavanjem mjera zaštite, te djelotvornijom kontrolom rada izgrađenih građevina i uređaja za pročišćavanje onečišćenih voda;
- * Zaustaviti pogoršanje kakvoće podzemnih i površinskih voda tamo gdje je ona ozbiljnije narušena;
- * Poboljšati izgradnju potrebnih uređaja za pročišćavanje onečišćenih voda, bilo da se radi o središnjim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda Općine ili većih industrijskih građevina;
- * Gospodarskim razvojem predviđati "čiste tehnologije", kojima bi se bitno smanjilo ulaganje i izgradnja uređaja.

Vodne zalihe imaju prvovažni značaj za razvitak svake zemlje i njenih dijelova. Zbog toga je zaštitu vodnih zaliha neophodno svrstati u najznačajnije činitelje razvitka prostora i čvrsto ugraditi u sve dokumente prostornoga uređenja i zaštite okoliša. Važno je istaknuti potrebu prethodne zaštite vodnih zaliha na različite načine, a jedan od njih je ugradba potrebitih mjera zaštite u prostorne planove uređenja. Zaštita prostornim planom se provodi na način da se u kartografskom dijelu plana urišu predjeli (područja, zone) zaštite i odrede mjere zaštite koje su osobito zamjetne u ograničenjima prilikom izgradnje zgrada i drugih građevina. Ograničenja uslijed zaštite izvorišta pitke vode postavljaju uvjete i poskupljuju izgradnju, ali osiguravaju zdravu pitku vodu za nas i čuvaju je za buduće naraštaje.

3.7.3.3. Zaštita tla

Sve površine tala, sposobne za poljodjelsku proizvodnju, raspoređene su u Hrvatskoj prema plodnosti u osam bonitetnih klasa i dvije podklase u svakoj klasi, a slijedom obilježja tla, podneblja, oblička terena i drugih čimbenika. U prvu (I) skupinu ubrajamo tla najbolje kakvoće. Šumska tla su u pravilu iznad prosječnog boniteta. Dostupni podatci ukazuju da poljodjelstvo nije do sada bilo ozbiljan onečišćivač tala - vjerojatno zbog niske razine uporabe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. *Zakon o poljodjelskom zemljištu* sadrži i članke o zaštiti tla, odnosno o zaštiti poljodjelskoga zemljišta od prenamjene i štetnih tvari i dr. Zaštita tla, kao osnovnog nacionalnog dobra, je nužna kako bi se u što većoj mjeri sačuvalo tlo za proizvodnju zdrave hrane, danas toliko cijenjene u svijetu. To je od osobitoga značenja za gospodarski i turistički razvitak Općine i cijele županije. Da bi se tlo, u pravilu dobre kakvoće i pogodno za voćnjake, vinograde i ostale poljodjelske kulture, zaštitilo od onečišćenja odnosno da bi se ono smanjilo, treba se uraditi sljedeće:

- * Napraviti pedološku studiju, odnosno studiju o mogućnosti razvitka poljodjelstva kako bi se kod izrade izmjena i dopuna ovoga Plana ili novoga Prostornoga plana uređenja mogli koristiti rezultati istraživanja s ciljem da se onemogućiti izgradnja na najvršnjim tlima pogodnima za poljodjelstvo;
- * Onemogućiti svaku bespravnu izgradnju, osobito na vrsnom poljodjelskom zemljištu;
- * Smanjiti na najmanju moguću mjeru uporabu agrotehničkih sredstava, koja onečišćuju tlo (pesticide, umjetno gnojivo i sl.);
- * Djelotvornim zahvatima spriječiti eroziju tla;
- * Spriječiti divlja odlagališta otpadaka po poljodjelskim zemljištima;
- * Podukom i vrsnim turističkim planovima i zamislama poticati proizvodnju zdrave hrane na tradicijski način.

3.7.3.4. Zaštita kakvoće zraka i zaštita od buke

Zaštita zraka, odnosno smanjenje lokalnog onečišćenja zraka, jedan je od prvovažnih zadataka u provođenju zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u Hrvatskoj. Zrak se smatra općim dobrom koje ima zaštitu u Republici Hrvatskoj. Svrha zaštite i poboljšanja kakvoće zraka je očuvati zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet, kulturne i materijalne vrijednosti, postići najbolju moguću kakvoću zraka, spriječiti ili barem smanjivati onečišćenja koja utječu na promjenu klime te uspostaviti, održavati i unaprjeđivati cjeloviti sustav

upravljanja kakvoćom zraka na teritoriju Hrvatske. Republika Hrvatska potpisnica je sljedećih međunarodnih ugovora: Bečke konvencije o zaštiti ozonskog omotača (od 1991.), Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotač (od 1991.), Londonske Dopune Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotač, Kopenhagenske Izmjene Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski omotač, Konvencije o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka (od 1991.), Protokola konvencije o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka, o dugoročnom financiranju programa suradnje za praćenje i procjenu dalekosežnog prekograničnog prijenosa onečišćujućih tvari u zraku u Europi (EMEP Protokol, od 1991.), Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (od 1992.).

Današnja kakvoća zraka uglavnom je I. kategorije, što znači da je zrak čist ili neznatno onečišćen ili II. kategorije, što znači da je zrak umjereno onečišćen. Prekomjerno onečišćenje zraka (III. kategorija) zabilježeno je u industrijskim gradovima (Zagreb, Rijeka, Split, Kutina). U svrhu zaštite zraka treba ponajprije učiniti sljedeće: 1. rješavati problem onečišćenja česticama i sumpor-dioksidom i 2. smanjenje onečišćenja iz prometa i specifičnih industrijskih postrojenja. Cilj svih gradova i mjesta u Hrvatskoj treba biti postizanje I. kategorije glede onečišćenja zraka. Sljedeći važan zadatak je zaštita šumskog ekosustava od "kiselih plinova" (SO₂, NO_x i NH₃). Taj problem valja rješavati na međunarodnoj razini, ali se može očekivati da će za pojedine županije biti propisane kvote emisije. Tamo gdje nema velikih izvora onečišćenja (primjerice u područjima izvan gospodarskih predjela s izvorima onečišćenja) očuvanje kakvoće zraka treba iznalaziti sporazumno s pojedinim izvorima omogućavajući da sami izvori predlože najpovoljnije mjere zaštite po načelu djelotvornost-trošak.

Utjecaj prometa na okoliš u neprestanom je porastu. Promet je zbog uporabe fosilnih goriva (nafta) odgovoran za 25% globalnih emisija ugljikova dioksida. Izgaranje fosilnih goriva proizvodi onečišćujuće tvari (ugljkov monoksid, dušikovi oksidi, benzen, krute čestice, olovo i dr.) koje se prenose na veće udaljenosti i koje škode ljudskom zdravlju, biljkama, životinjama, usjevima i šumama. Promet se smatra jednim od najvažnijih uzročnika zdravstvenih tegoba povezanih s otrovnim onečišćujućim tvarima u zraku. Štetne tvari dospijevaju u vodotokove te tako dalje onečišćuju ekosustav i ugrožavaju ljudsko zdravlje. Od drugih Na području Općine moguće je u budućnosti očekivati znatnije izvore onečišćenja zraka i izvore veće buke. Poradi zaštite zraka od lokalnoga onečišćenja, kao i zaštite od pretjerane buke, treba učiniti sljedeće:

- * Buduća izgradnja proizvodnih pogona mora biti uvjetovana čistoćom proizvodnoga postupka, koji ne smije narušiti ekološki uravnotežene odnose u krajoliku i koji ne smije stvarati buku iznad propisanih granica dopustivosti;
- * Potrebno je ispitati i izmjeriti onečišćenje zraka i jačinu buke postojećih proizvodnih pogona. U slučaju da su vrijednosti iznad dozvoljenih za I. kategoriju kakvoće zraka, potrebno je poduzeti djelotvorne mjere za smanjenje onečišćenja ili smanjenje buke;
- * Budući da se onečišćavanje zraka može spriječiti samo djelovanjem na izvore emisija, to je potrebno prijaviti svaki izvor onečišćavanja nadležnom županijskom uredu.

3.7.3.5. Zaštita od požara

Prilikom izrade ovoga plana, autori su se pridržavali svih odredbi i mjera iz *Zakona o zaštiti od požara*. Sustav planiranih prometnica je takav da zajedno sa postojećim omogućava najkraću i najjednostavnije prometno povezivanje pojedinih naselja (građevnih područja). Građevno područje nije planirano uz rubove šuma, već je uvijek predviđen slobodni prostor koji bi trebao predstavljati sigurnosni pojas za sprječavanje širenja šumskog požara na naselje i obrnuto. Prilikom provedbe konkretne zaštite od požara treba svakako voditi računa da se u svim većim naseljima organizira protupožarna postaja, vodeći računa o udaljenostima od susjednih postaja koje će osigurati što kraći izlazak vatrogasne ekipe na mjesto požarišta. U cilju što djelotvornije zaštite od požara na području Općine poželjno je poduzeti sljedeće mjere:

- * Izraditi jedinstveni program protupožarne zaštite za područje Općine;
- * Unaprijediti protupožarnu preventivu, kao najjeftinijeg načina rješavanja problema požara;
- * U državnim šumama obvezno provoditi mjere zaštite od požara (izgradnja šumskih prosjeka, prorjeđivanje šumskih sastojina ugroženih požarom, kresanje grana uz javne prometnice i dr.);
- * Vlasnike privatnih šuma (u kojima se ne provode gospodarske mjere i nužne mjere zaštite od požara) i zapuštenih poljodjelskih površina potrebno je poticajnim mjerama privoliti na privođenje zemljišta svojoj namjeni, ali i vrlo jasno predvidjeti i kazne zbog neprovođenja zakonskih obveza;
- * Poticati osnivanje dobrovoljnih vatrogasnih društava i unapređivati uvjete za rad postojećih dobrovoljnih vatrogasnih društava;

3.7.3.6. Zaštita okoliša mjerama krajobraznog oblikovanja

Na području Općine ovim Planom je predviđeno nekoliko načina zaštite okoliša mjerama krajobraznoga i graditeljskoga oblikovanja. To su: zahvati potrebne provedbe procjene utjecaja na okoliš, oblikovanje zemljišta uz veće infrastrukturne građevine i sanacija napuštenih boksitnih jama. Za zaštitne pojaseve većih infrastrukturnih građevina (u Općini to su trase planiranih prometnica jugozapadno i sjeverno od naselja Sveti Petar u Šumi te možebitna trasa magistralnog plinovoda – ako to bude nužno) potrebno je izraditi Projekt krajobraznoga oblikovanja. Zaštitni pojas magistralnoga plinovoda trebao bi biti razmjerno širok. U tom pojasu nije dozvoljena izgradnja zgrada, ali nije onemogućeno korištenje toga zemljišta za neke prikladne namjene, primjerice za: parkirišta, rekreacijske svrhe (biciklističke staze, dječja igrališta i sl.), sadnju stabala i grmlja i za druge slične svrhe. Nije primjereno u mjestu odrediti razmjerno veliki zaštitni pojas, a ne urediti ga. Zato ga treba oblikovno i svrhovito uklopiti u sliku naselja.

Planom su, zbog zaštite i unapređenja okoliša, utvrđena osobito vrijedna područja prirode, koja se stavljaju pod poseban režim zaštite. Zaštita prostora obrađena je u ovom tekstu Plana i prikazana je na grafičkim listovima označenim brojem "3". Oni obrađuje, valoriziraju i kategoriziraju prirodnih i kulturnih vrijednosti područja Općine. Smjernice za zaštitu i revitalizaciju graditeljskog nasljeđa

dane su u Odredbama za provođenje, a na kartografskim prikazima br. 4: *Građevna područja* prostorno su određene zone zaštite. Zaštita čovjekove okoline: uzima u obzir procese i oblike degradacije pejzaža: uništavanje i degradaciju vegetacijskog pokrivača te zapuštanje antropogenog krajobraza. Postoje realne opasnosti da se svi navedeni oblici ugrožavanja vrijednosti krajobraza nastave. U problem zaštite čovjekove okoline ulazi i problematika zaštite ruralnog krajobraza. Problem se ispoljava u više razina:

- kao vizualno-estetski: siromašenje autohtonog tradicijskog izgleda;
- kao ekološko-ekonomski: dovoljno neangažiranje prirodnih i stvorenih resursa društva;
- kao kulturološki: postepeno gubljenje materijalne kulture jednog društva.

Stoga se predlaže, među ostalim, da se tradicionalni ruralni pejzaž izričito prizna kao posebna kulturološka, estetska, ekološka i ekonomska vrijednost te da se istraže specifičnosti i da se prostorno definiraju. Sve navedeno uvelike nadilazi okvire ovoga Plana. Ipak, ovim Planom uspostavljen je sustav zaštite, a za najosjetljivije prostore i za prostore u kojima je buduća intenzivnija izgradnja najvjerojatnija propisano je donošenje planova nižeg reda.

3.7.3.7. Temeljne ekološke svojstvenosti

Radi svoje veličine i radi činjenice da je Općina naseljena sa samo 68 st/km² čini općinski prostor razmjerno malo ugroženim. Ugrožen prostor potencijalnom je prostor oko pogona Purisa i još uvijek postojećih peradarskih farmi. Usprkos toga bit će potrebno neprekidno i sustavno štiti cjelokupni prostor Općine. Stoga je potrebno provoditi i mjere za poboljšanje i unapređivanje prirodnoga, kultiviranoga i kulturnog krajobraza. Isto tako i mjere za sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš:

Za provođenje Mjera za poboljšanje okoliša treba:

- a) Izgraditi sustav kanalizacije s uređajima za pročišćavanje, osobito u radnim zonama i na svim mjestima gdje se javljaju veći onečišćivači;
- b) Spriječiti mogućnost aerzagadivanja;
- c) Redovito treba čistiti naselje od krutog i krupnog otpada i sprječavati divlja odlagališta otpadaka po poljodjelskim i šumskim površinama te otpad odlagati na propisnu deponiju; riješiti problem kućnog i industrijskog otpada;
- d) Smanjiti uporabu agrotehničkih sredstava koja onečišćuju tlo (pesticide, umjetno gnojivo i sl.) i primjenjivati biološka sredstva u provođenju zaštite poljodjelskih kultura, naročito u dolinama vodotoka.

Mjere za očuvanje okoliša podrazumijevaju da se treba:

- a) Na djelotvorni način štiti kulturne, prirodne i krajobrazne vrijednosti.
- b) Čuvati prirodna bogatstva i prirodne izvore (šume, poljoprivredne površine, izvore vode, vodotoke i dr.).
- c) Uključiti lokalne vlasti u aktivno čuvanje okoliša te zaštitu zaštićenih građevina i područja kroz novčanu potporu i općinske odluke.

Mjere za unapređenje okoliša podrazumijevaju:

- a) Stvaranje javnoga mnijenja u korist zaštite krajolika, zaštite kulturne i prirodne baštine, smanjenje onečišćenja te gradnju stambenih zgrada na zasadama tradicijskoga graditeljstva;
- b) U svaki urbanistički i arhitektonski projekt ili studiju, bilo koje vrste, ugraditi elemente zaštite okoliša i krajobraznoga oblikovanja.

Na građevinskom području ne smiju se graditi građevine koje bi svojim postojanjem, ili upotrebom neposredno, ili potencijalno ugrožavale život, zdravlje i rad ljudi u naselju, ili vrijednost okoliša, niti se smije zemljište uređivati, ili koristiti na način, koji bi izazvao takve posljedice. Važno je navesti slijedeće:

- a) Planom je određeno da će konačna lokacija za odlaganje krutog otpadnog materijala biti određena Prostornim planom uređenja Županije.
- b) Ako se na dijelu građevnog područja izgradi javna kanalizaciona mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, postojeće stambene i ostale građevine se moraju priključiti na nju.
- c) Ako na dijelu građevnog područja na kojem će se graditi građevina postoji javna kanalizaciona mreža, stambene i druge građevine se moraju priključiti na nju.
- d) Otpadne vode iz domaćinstva bez kanalizacije moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u sabirnim jamama.
- e) Otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvu s izvorom zagađenja i gospodarskih postrojenja moraju se prije upuštanja u recipijent pročititi do stupnja na kojem se nalazi recipijent, odnosno, do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom Općinskog vijeća.